

DOMOLJUB

Ishaja vsak četrtak. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 4 K, za Ameriko in druge tuje države 6 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 48.

V Ljubljani, dne 28. novembra 1912.

Leto XXV.

Kanalejas.

V torek, dne 12. t. m. opoldne je ustrelil mlad mož Pardinas - Serrato španskega ministrskega predsednika Kanalejasa, ravno ko se je iz gostilne od kosila vračal v vladno palačo. Trikrat je počil samokres; ena kroglica je prebila ministru glavo in nekaj minut kasneje je izdihnil. Že v zadnjem »Domoljubu« smo povedali to novico. Zdi se nam pa tako važna, da se danes vračamo zopet k nji.

Obnovimo nekaj dogodkov! Dne 13. oktobra 1906. so na dvorišču kaznilnice v Montjuichu štirje vojaki izprožili svoje puške na Frančiška Ferrerja. Voditelj španskih anarhistov je z glasnim krikom padel na svoj obraz mrtev na zemljo. Zakričali so vsi anarhisti, socialisti in liberalci na Španskem in po celem svetu. Po velikih mestih so sklicevali shode, kjer so množicam v divje-strastnih besedah slikali, da kliče Ferrerjeva kri po osveti in z vso silo so napadali špansko ministristvo, zlasti ministrskega predsednika Maura, ki je potrdil Ferrerjevo smrtno obsodbo. Kralj Alfonz se je liberalnemu pritisku udal in je odslovil konservativno, krščanstvu pravično vladno, ter je imenoval liberalca Kanalejasa za ministrskega predsednika, ki je z zvijačo in denarjem dobil pri prihodnjih volitvah večino zase.

Kanalejas se je obnašal kot pravi liberalci. Imel je v rokah vse listine o Ferrerjevi pravdi in je iz njih videl, da je bila obsodba popolnoma pravična. Dokazano je, da je bil Matej Morales, ki je vrgel v Madridu bombo proti vozu, ki se je na njem kralj Alfonz peljal s svojo nevesto od poroke, učitelj na »moderni šoli«, ki jo je Ferrer ustanovil v Barceloni. Ta ljudska šola je ime-

la po Ferrerjevem načrtu, ki ga je sam sestavil in določil ta-le namen: »Šola naj skrbi, da bodo otroci premišljali o veri, o vladi, o domoljubju, pravici, politiki in o militarizmu in naj pripravljajo njihov razum za socialno revolucijo.« Morales je bil Ferrerjev najzvestejši prijatelj in drug.

Dokazano je dalje, da je Ferrer vodil surove in divje napade na cerkve in samostane v katalonski pokrajini, zlasti v mestu Barceloni. Grje od Turkov so se obnašali nahujskani napadalci. Zažigali so samostane, pljuvali, bili in klali nedolžne redovnike in nune, pustošili in kradli po cerkvah.

Dokazano je končno, da je Ferrer sestavil oklic, ki se je tajno širil med anarhisti. Dobili so ga med njegovimi spisi, ko so mu preiskali stanovanje. Tam beremo: »Mi smo vsi enega mnenja za revolucijo. Vsi revolucionarji se morajo posvetiti ti reči, toda mi potrebujemo brž tristo tovarišev, ki tvegajo svoje glave v Madridu, da se začne naše gibanje. Čakamo le še pripravne priložnosti kot na pr. po splošnem štrajku ali na slavlje delavskega dne — prvega maja.« V razglasu je tudi naročeno, naj se umore razne visoke osebe in naj se porušijo javna poslopja. Med Ferrerjevimi papirji so tudi dobili njegov poduk anarhistom, kako naj si preskrbe orožja, denarja in dinamita.

Vse to je bilo Kanalejasu znano in vendar je svojo vladno začel s tem, da se je držal, kakor bi mu ne bilo všeč, da je bil Ferrer ustreljen; ni se lotil anarhistov, ampak je pričel preganjati menihe in nune, zapirati samostane in njihove šole, sploh po francoskem zgledu delati odločno proticerkveno politiko. Večer pred svojo smrtjo je prijateljem rekel: »Liberalci sem in ostanem; vesel sem, da sem dovolil zadnjo nedeljo shod Ferrerjevim pri-

stašem, ki zahtevajo, naj se njegova pravda obnovi.« V nedeljo so hrumeli Ferrerjevci na shodu proti vsaki vladi in oblasti in verjetno je, da se je Pardinas-Serrato ravno na tem shodu navzel tistega črnega sovraštva proti vsem, ki imajo kake odgovorne službe v državi, da je hladnokrvno ustrelil ministra in sebe.

Kanalejas je bil kakor vsi liberalci nož na dve plati. V srcu republikanec je na zunaj hlinil kralju zvestobo. Kot liberalci je pomežikoval anarhistom in revolucionarjem in delal proticerkveno politiko; obenem se je pa pogajal s papežem, češ da hoče, naj ostane Španija v prijateljstvu z njim. Seveda ga je k temu prignala sila; videl je namreč, da ne more vladati s samimi liberalci in da potrebuje nujno tudi pomoči katoliških poslancev. Hvalil se je venomer s svojim liberalstvom; ko je bil po kraljevi volji evharistični shod v Madridu, se ga je udeležil in je bil tudi sam navzoč, ko se je španski narod posvetil Gospodovemu Srcu.

Nož na dva kraja! Anarhisti so mu to vrnil s smrtjo. Bridka je resnica, ki jo uči ta strašni dogodek in v živo kliče liberalcem vsega sveta v obraz: Na pol ne gre! Če ste liberalci, potem se ne smete ustrašiti vseh posledic svojih nauk. Z liberalizmom pade vera, pade strah pred božjimi in človeškimi postavami, ne pomenja nič ne žandar ne rabelj, ljudje podivjajo kot zveri drug proti drugemu.

Tudi pri nas jih imamo takih, ki trdijo, da so liberalci, ki naročajo in prebirajo liberalne liste, ki gredo pri volitvah voliti liberalne kandidate, ki pa zraven še zagotavljajo, da so dobri kristjani. Kanalejas je njihov vzor. Vede ali nevede žive v veliki hinavščini in posledice so tudi zanje strašne. Njihovi otroci se že ne znajo tako hliniti

na dve strani in stopijo navadno odločno tudi na protiversko pot. Kasnejši rod bo še hujši. Krogla, ki je zadela Kanalejasa, uči, da bodimo povsod in vselej tam kjer smo, celi, dosledni, naj pride kar hoče!

Vojna na Balkanu.

Zmage srbskega orožja.

Srbi zmagaše Turke pri Bitolju. — Zadnji udarec. — Turška zahodna armada razbita.

Srbi so pri Bitolju razkropili in deloma polovili turško zahodno armado. S tem je v glavnem izvršena najtežja naloga srbske vojske, ki je imela vreči nazaj Turke pod Zeki-pašom. Prvi udarec so zadali Srbi tej turški armadi pri Kumanovu, sedaj pri Bitolju pa zadnjega. Komaj so se razbite čete turške vojske zbrale in malo uredile, že so prišli Srbi in jih znova razkropili in pobili. Zlomljen je sedaj zadnji večji in uspešen odpor Turkov na zapadu.

Zmaga. Boji prvi dan.

Poročila o bojih pri Bitolju so dahajala počasi in še ta je bilo treba vzeti s previdnostjo na znanje. Celo uradno srbsko poročilo se je prenašlo. Bitka se je vršila štiri dni in se je začela že v petek, 15. t. m. Vsa poročila soglašajo, da so imeli Srbi spočetka jako slab prostor za boj. Srbi so morali stati na mokrem, v lužah, na poplavljenem svetu, Turki pa so bili po višinah. Prvi dan se je posrečilo Srbom, da so potisnili Turke s peterih pozicij, ki so bile radi svoje višine najvažnejše. Turkov, ki so branili te višine, je bilo 20.000, dočim je ostala turška armada bila zbrana pred mestom.

Drugi in tretji dan. Srbi napredujejo.

V soboto so pričeli Srbi povsod prodirati. Radi močvirnatih tal je bilo Srbom zelo nerodno, posebno radi topništva; to se ni moglo prosto kretati. V nedeljo se je bitka nadaljevala. Srbi so začeli turško vojsko obkoljevati. Posrečilo se jim je tudi, da so prordrli turško središče. Pritisniki so Turke, da so se morali pomakniti proti mestu in stisniti svoje vrste. Srbska konjenica je po ljutem boju zavzela most čez Černo, ki je bil jako važen, posebno še radi deževja, ko je reka narasla. Ko je konjenica prekorčila most, je udarila proti jugu in obkolila na eni strani Bitolj. Medtem je moralo umolkneti turško topništvo na neki važni točki, nato pa je šesti polk zaplenil štiri topove in kasneje še eno gorsko baterijo.

Turki so se po tem manevru srbske konjenice in po uspešnem boju proti topničarstvu vrgli z vso silo v smeri proti Ohridi, da bi jih Srbi čisto ne obkolili. A ta poizkus se jim je ponesrečil. Srbi so ta dan zavzeli pozicije že 4 km pred mestom.

Zadnji dan bojev. Turki na begu. Izgube.

V ponedeljek so se boji z vso ljutostjo nadaljevali. Posebno sta se odlikovali na srbski strani infanterija in artiljerija. Turke so Srbi spravili v nevzdržljiv položaj. Od treh strani so jim grozili z obkoljenjem.

Začeli so se pogajati za udajo. Med pogajanja pa se je začel beg. Bežali so večinoma na še prosto stran proti Lerini, drugi oddelki so se razkropili na vse strani, kamor je kdo mogel. Zlasti v gore jih je mnogo pobegnilo. Z večjim oddelkom se je umaknil v gore tudi Djavid-paša. (O tem se je po bitki pri Kumanovem poročalo, da so ga uporni častniki usmrtili, kar se je pa izkazalo kot neresnično.) Razume se, da so Srbi Turke preganjali in jim zadali silne izgube.

Bitka pri Bitolju je ena izmed najbolj krvavih v celi vojni. Padlo je Turkov do 20.000, Srbov pa do 8000. O ujetih Turkih še ni podatkov, poroča se pa, da so se udajali kasneje celi oddelki, ki so na begu iskali rešitve v gorah.

bila že odprej kaka turška četa. Zlasti proti Debru so hitro odposlali večji oddelek, da zavzamejo to albansko gnezdo, kjer je vladala popolna nerednost, anarhija. Napoti proti Debru niso Srbi zadeli na odpor in so 21. novembra korakali v mesto. Dalje so Srbi poslali konjico proti Ohridi. Videti je, da bo kmalu vsa novoosvojena dežela pomirjena.

Srbi in Grki se srečajo pri Lerini.

Drug oddelek srbske vojske je poslan da preganja sovražnika proti Lerini in očisti pokrajino Pelagonijo. Srbska konjenica, ki je prodrla do Lerine, je tam že srečala grške predstraže. Z južne strani so namreč Grki pod poveljništvom prestolonaslednika Konstantina hiteli, da Turkom

VOJSKOVODJE BALKANSKIH DRŽAV.

1. General Bojović, srbski vojni minister in poveljnik I. armade. — 2. Črnogorski prestolonaslednik Danilo, poveljnik črnogorske glavne armade. — 3. Grški prestolonaslednik Konstantin, poveljnik grške armade. — 4. General Vukotić, poveljnik črnogorske severne armade. — 5. General Putnik, načelnik srbskega generalnega štaba. — 6. General Janković, poveljnik III. srbske armade. — 7. General Martnovič, poveljnik južne črnogorske armade. — 8. General Živković, v srbskem glavnem stanu.

Važnost zmage.

Srbi so, kakor smo že omenili, izvršili glavno nalogo, ki so jo v tej vojni imeli izvršiti. S tem pa je postala prosta velika armada, ki bo sposobna za nove boje na novih bojiščih. Srbi bodo poslali lahko sedaj novih ojačenj Bulgarom pred Odrin in Carigrad. Iz Bitolja vozi železnica v Solun in je zato mogoče čete hitro prepeljati na novo bojišče. — Važna je zmaga tudi zato, ker je prosta tudi grška armada, ki so jo vrgli Turki na potu v Bitolj nazaj.

Srbsko osvajanje. Uspehi po bitki.

Po bitki so Srbi nemudoma poslali večje oddelke svoje armade na vse strani, kamor se je umaknil sovražnik, ali kjer je

padejo v hrbet. Tega ni bilo več treba, ker so Srbi namesto Grkov porazili Turke pri Bitolju.

OB JADRANSKEM MORJU.

Srbi do morja.

Dolgo so že prihajale vesti, da so Srbi prišli skozi najdivjeje albanske kraje do Adrije, do morja. Sedaj so se ta poročila uresničila. 21. novembra je došla na jadransko obalo srbska četa podpolkovnika Dimitrija Bulića, ki je pripadala k armadi divizijskega poveljnika Jankovića. Srbi so zasedli skupno s Črnogorci Leš, potem pa so se napotili proti jugu, da zavzamejo še Drač.

Pri zavzetju Leša je padlo 11 Srbov. Turkov je bilo 8 mrtvih, ujetih pa 850 mož, 103 podčastniki in 43 častnikov. Zaplenili so Srbi 2 Kruppova topova, 2500 pušk, zastave in streljivo.

Prehod skozi Malisijo.

Pot, ki jo je napravila srbska armada, ko je marširala k morju, je bila zelo težavna. Turki, ki so imeli toliko opraviti z Albanci, niso ne enkrat šli z večjim oddelkom skozi Malisijo, kjer bivajo najbojevišji Albanci. V tem delu Albanije, v Malisiji, so neprehodne soteske, globoke grape, skalovja, vse, le poti nobene. Če bi Albanci le hoteli, bi mogli preprečiti prehod srbske armade. Toda Albanci so še celo kazali pota Srbom in služili za vodnike iz Prizrena do morja.

DIPLOMATI, PRIZADETI V BALKANSKEM VPRAŠANJU.

E. Veniselos,
grški ministrski predsednik
in vojni minister.

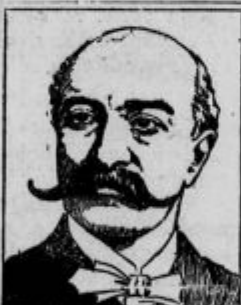
Graf Berchtold,
avstroogrski zunanji minister.

N. Pašić,
srbski ministrski predsednik
in zunanji minister.

Stojan Danev,
predsednik bulgarskega sabora.

Peter Carp,
rumunski ministrski predsednik.

Gučkov,
bivši predsednik ruske dume.

Štefan pl. Ugron,
avstroogrski poslanik
v Beogradu.

Težave na potu.

Vodniki pripovedujejo strašne stvari o naporih srbskih čet, ki so se pomikale po planinah in drugih krajih, ki po njih ni še šla večja armada. Izvlačiti je bilo treba topove in konje, ki so se kar cel meter udirali v sneg. Moštvo je moralo prenašati mrz 12 do 15 stopinj pod ničlo in pri tem še štediti s hrano, kajti dasi jim je šlo preivalstvo na roko, so vendar zadeli na potrajine, kjer več dni niso zadeli na človeška bivališča. Kljub strašnemu trpljenju pa se je javil le en vojak za bolnega. Pot, ki so ga čete prehodile, znaša v zračni črti 150 kilometrov.

IZ ZASEDENIH POKRAJIN.

Uprava novih dežel.

Kakor hitro so Srbi zasedli kak večji kraj v Stari Srbiji ali Sandžaku, povsod so

uvedli srbsko upravo in pridružili kraj srbskemu kraljestvu. Vpeljali so brž srbske uradnike pri železnici, srbske sodnike in drugo uradništvo. Po mestih so povsod izvolili izmed narodnosti in ver posebne odbore, ki vodijo občine. Kralj Peter pa hodi okrog po novozasedenih krajih in sledi armadi. Kamor pride, ga sprejmejo kot novega kralja in osvoboditelja iz turškega jarma. — S tem so prišle te dežele spet v upravo urejene kulturne države, ki jim obeta bogat napredek.

Katoličani v Novi Srbiji.

V Skoplju, ki so ga Srbi nedavno zasedli, je katoliška škofija, ki obsega tudi Peč, Djakovico, Prizren in Prištino. Povsod tudi so raztreseni katoličani. Skoplje in Priština štejeta do 2000 albanskih katoli-

Novem Pazarju so naročili zvonove za v cerkve.

Bulgari in Turki.

BOJI IN PREMIRJE.

Poročila o bojih pri Čataldži.

Bolj nejasna in nezanesljiva, kakor morda v vsakem dosedanjem boju, so poročila o bojih okrog Čataldže. Bulgari skrbno varujejo, da se ne izve ničesar iz njihovih vrst, Turki pa v svojih poročilih toliko lažejo, da se da le težko kaj razbrati. Poročalo se je, da so se Turki pri Hademkei ustavili in da so Bulgari osvojili večinoma vse čataldžke utrdbe. Sedaj pa je videti, da so bila poročila v toliko netočna, ker so se začela prej pogajanja za premirje, predno so Bulgari dovršili svojo nalogo. — Tudi se po zatrdilu bulgarskih listov boji niso vršili v takem obsegu, kakor so trdila tuja poročila.

Premirje. Turška zavrtnost.

Ko so se vršili najhujši boji in so Bulgari najvažnejše točke zasedli, uvideli so Turki, da ni upanja na zmago, in so poslali v bulgarski tabor prošnjo za pre-mirje. Takoj so Bulgari ustavili prodiranje in se začeli pogajati. Bulgarski generali in vojaki so se branili odnehati, a so se udali, ker niso hoteli prelivanja krvi, če se da isto doseči s pogajanjem.

Priliko, ko so Bulgari nehali z bojem, izrabili so Turki in zasedli nekaj točk, ki so jih Bulgari zapustili. To so raztrobili v svet kot veliko zmago nad Bulgari in hočejo to izrabiti v svoj prid pri pogajanjih za mir.

Pogajanja in pogoji.

Pogajanja je začel turški najvišji poveljnik, generalissimus Nazim-paša. Pogajajo se Bulgari tudi v imenu Srbije in Crne-gore za mir, Grke pa zastopa sofijski grški poslanik Panasu. O teku pogajanj in zahtevah balkanskih držav se ne ve še nič gotovega. Nekatera poročila trdijo, da Bulgari zahtevajo, da Turki sploh izginejo iz Evrope, druga pa vedo, da Turkom puste Carigrad in okolico do Čataldže. — Gotovega se ne ve nič. — Prihajala so tudi že poročila, da so se pogajanja pretrgala in da so se začeli novi boji.

Ranjeni Mahmud Muktar-paša.

Pri bojih pri Čataldži je bil ranjen nevarno turški general Muktar-paša, ki je znan iz bojev za Lozengrad. Približal se je na poizvedovanju preveč bulgarskim vrstam. Bulgari so začeli obstreljevati njegovo četo in ranili s tremi krogliami tudi njega. Dal se je prepeljati v nemško bolnišnico v Carigradu. Ta general se je učil vojne umetnosti na Nemškem, kjer je prebival osem let.

Bulgari poškodovani turško vojno ladjo.

Bulgari nimajo pravega vojnega bro-dovja, ker tudi niso imeli doslej nobenega izhoda iz Črnega morja. Vzdržujejo samo nekaj torpedovk, ki so pa te dni dobro izvršile svojo službo. Turška bojna ladja Hamidie je križarila ob bulgarskem obrežju, opazile so jo torpedovke, jo napadle s torpedi in močno poškodovale. Ne ve se, kaj se je kesneje zgodilo z ladjo. — Turško

brodovje se je v tej vojski slabo izkazalo. Nikjer ne more ovirati sovražnika.

Razmere v turški armadi in v Carigradu. Kolera.

V Carigrad in med turško armado so zanesli vojaki iz Male Azije kolero. Oboli vsak dan na stotine mož zlasti, ker je menda tudi voda že okužena. V Carigradu leže ranjenci in za kolero oboleli vojaki marsikje skupaj. Cela turška armada silno trpi pred to strašno boleznijo. Tudi če bi Turkov ne prisililo k miru bulgarsko orožje, morali bi odnehati radi kolere. — Kolera se je v vojnah, kjer so se bili Turki, često pojavila in zahtevala velikih žrtev. Tako je v znani krimski vojni, ko so Turki skupno s Francozi in Angleži napadali Ruse, padlo več vojakov za kolero, kakor od ruskega orožja.

V Carigradu so menda Turki za kolero obolele nanosili tudi v veliko mošejo Aja Sofijo, de ne bi mogli Bulgari, če pridejo v Carigrad, tam obhajati s slovesno mašo zmage nad Turki.

Upori mladoturkov.

Ravno pred boji z Bulgari in drugimi balkanskimi državami so doživeli mladoturki hud udarec, ko je prešlo ministrstvo v roke staroturkov. Sedanji položaj, ko je vse zmedeno, hočejo mladoturki izrabit in priti spet na površje. Čuje se, da delajo za republiko in proti sultanu.

Vlada jih je začela hudo preganjati in je pozaprla veliko število najuglednejših voditeljev. Zatrta je tudi važnejše mladoturške liste.

Strahopetni turški častniki.

Često so se poročevalci čudili, da Turki na vsakem begu pustijo toliko topov. Bulgari in Srbi so jih zaplenili nepričakovano veliko. Uganka je razjasnjena, če se vidi strahopetnost turških častnikov. Ko se začne umikati vsa vojska, tedaj gleda vsak, kako bi najhitreje ubežal. Seveda nimajo vsi svojih konj. Pa znajo si pomagati. Pri topovih izprežejo konje in potem lahko beže. S tem pa so topovi izgubljeni, ker jih nima več kdo rešiti.

Zlasti iz bojev s Srbi pripovedujejo, kako so častniki bili prvi, ki so začeli bežati in s tem povzročili poraz. Če so jih generali zadrževali, so se uprli. Nasprotno so bulgarski in srbski častniki ravno s svojim zgledom dajali poguma vsej vojski. Padlo jih je pa seveda vedno veliko.

Turške grozovitosti.

Turki so se v tej vojni izkazali kot pravi divjaki. Vsa njihova dela pričajo, da so danes kot pred petsto leti isti Azijati in da se niso v Evropi ničesar naučili in nič pozabili. Stvari, ki se godé nad kristjani, kličejo na maščevanje do neba. Kamor pridejo Bulgari in Srbi, dobe poklane cele vasi, starčke in otroke z odrezanimi glavami, ženske oskrunjene, hiše požgane. Še huje se godi vjetim Bulgarom. Kar jih pride Turkom v pest, so izgubljeni. Če jih ne umore, jih pohabijo. Iztaknejo jim oči, odrežejo ušesa ali nosove. Ni čuda, če se bore Bulgari potem s tako hrabrostjo; saj se boji vsak pasti v turške roke. Nasprotno pa Bulgari silno lepo postopajo s tur-

škimi vjetniki, zlasti z ranjenci. Kažejo svoje krščanstvo ne samo v tem, da se bore za zmago križa, ampak tudi s krščanskim usmiljenjem.

SLIKE IZ BULGARSKIH VRST.

Turški strah pred Bulgari.

Neki ranjeni turški vojak se je strašno bal iti v bulgarsko bolnišnico. Vprašali so ga, zakaj se brani. Pa pravi: »Nočem, da bi me zastrupili. Pri nas namreč težko ranjenih ne zdravijo, ampak otrujejo.« Ko so ga vprašali, kako misli o bulgarski vojski, je rekel: »Milost! pustite me pri miru! To niso ljudje, ampak levi, izpuščeni iz kletke in pognani proti nam. Nikdo ni v stanu zadržati jih. Z njimi se naši ne bijejo več, ampak le še beže.« — Končno je pristavil: »Z Bulgari je vse — nebo in zemlja, morje in kopno, gore in doline, solnce in luna.«

Eden proti šestim.

Poveljnik brigade pošlje konjenika s pismom do druge brigade. Ker ga ni nazaj, ga gredo iskat. Čez nekaj časa najdejo konjenika strašno razmesarjenega ob cesti. Glava mu je bila odsekana in razbita. Okrog trupla pa je ležalo šest mrtvih Turkov. — Konjenik se je namreč napaden od Turkov junaško bori in ubil šest Turkov, predno je sam padel. Ko je onemogel, so se Turki maščevali in truplo razmesarili.

Ves bulgarski narod za vojno.

Pisali smo že, kako kmetje z veseljem vozijo kruh za vojsko in koliko žrtvujejo. Isto pa moramo reči tudi o višjih slojih. Trgovci, učitelji, doktorji, profesorji itd. se ne sramujejo delati tudi z roko, če je treba, da se izvrši vse, kar je potrebno za preskrbo armade. Neki dopisnik pripoveduje, kako je videl peči kruh trgovca s cvetlicami. Ko ga vpraša, kako se je mogel navaditi na to, odgovori smeje se: »Prav lahko, saj se gre za naše vojake.« Isti dopisnik je govoril z dvema poslancema, ki sta bila ponosna na to, da sta nadzorovala prevažanje kruha k armadi. Ves narod stoji takorekoč v vojni.

Bulgarski ranjeni častniki pri katoliških sestrah.

Katoliške redovnice v Jamboliju strežejo ranjencem, ki so pravoslavne vere, z najpozornejšo skrbnostjo in ranjenci pravijo, da so pri sestrah-redovnicah bolje preskrbljeni, kakor bi bili doma. Pravoslavni častniki imajo na prsih male križce, ki so jim jih dale njih matere ali sestre. Vsi pravijo, da se morajo za svoje zmage zahvaliti Bogu in svojemu plemenitemu namenu, svoje krščanske brate rešiti iz neverniške sužnosti. Ranjenci pravijo, da jim je požrtvovalna in nežna skrb katoliških redovnic velika skrivnost in ne morejo umeti, kako morejo kje preganjati tako plemenite duše.

Črnogorci.

GIBANJE ARMADE.

Vukotičeva armada v Podgorici.

Dne 18. novembra je došla Vukotičeva armada, ki je osvojila južni del Sandžaka in dele Albanije krog Peči, v Podgorico. Janko Vukotič je s svojo armado

hitel kolikor je mogel, ker se mudi radi Skadra. Bojev od Plav naprej ni imel, a silno veliko je trpela armada, ki je slabo preskrbljena, vsled mraza in pomanjkanja. Ko dojde še on pred Skader, bo vsa črnogorska armada nadaljevala obleganje.

Boji okrog Medue.

Črnogorci so udarili sedaj tudi proti jugu ob obali. Zavzeli so pristanišče Sv. Ivan Medua. Črnogorci so mesto zavzeli brez večjih bojev. Albanci so zbežali iz mesta, pač pa so se vršili boji po višinah okrog mesta. Turki so se v teh spopadih dobro branili, a so morali odnehati; padlo jih je do 200. — Črnogorci so pomagali srbski armadi zavzeti tudi Leš.

General Martinović o načrtih Črnogore.

Nekemu dopisniku je general Martinović rekel: Moja dolžnost je, da zasedem obrežje severne Albanije. Mudi se nam, da zasedemo obrežje, bolj, kakor pa vzeti Skader. Ko osvojim to obalo, udarim znova na Skader. Skader bo glavno mesto nove Črnogore. Vzhodna meja bo reka Matja. Od Skadra proti tej reki se razprostira jako rodovitni svet, ki ga Črnogorci potrebujejo.

V BOLNIŠNICI.

Bolnišnica v gimnaziji in v vojašnici.

V vojnem času izpremene vsa javna poslopja v bolnišnice, kjer uredijo postelje za silo. Tudi na Cetinju so napravili isto. To bolnišnico, kjer je kakih 110 ranjencev, je uredil in jo čisto sam vodi profesor Djukič. Večinoma so tu le lahko ranjeni.

Težje ranjeni vojaki leže v vojašnici, ki je tudi izpremenjena v bolnišnico. To vodijo češki zdravniki, šest po številu, in 20 čeških dijakov, ki študirajo zdravilstvo. Prej so vodile to bolnišnico cetinjske gospe.

Jeklene krogle in rane.

Jeklene krogle iz puške povzročajo zanimive rane. Šinejo skozi telo, ne da bi pustile veliko rano. V bolnišnici na Cetinju je kakih deset bolnikov, ki jim je krogla prodrla pljuča, a rana se jim pozna le, kjer je krogla šla v telo in ven. Te rane niso nevarne in se bodo lahko zacelile. — Nevarne pa so rane, ki jih prizadenejo svinčene krogle iz šrapnelov. Te se sploščijo, kakor hitro zadenejo na kost v telesu in jih je težko odstraniti. Posebno nevarne in številne so rane od mitraljez, neke vrste topov. Navadno ima vsak tak ranjenec po več ran. Neki mladenič v tej bolnišnici jih ima deset.

Turška častniška sablja.

V bolnišnici na Cetinju ima neki ranjenec nad posteljo obešeno sabljo, o kateri pripoveduje rad, kako mu je prišla v roke. V boju na Bardanolu se je razletela turška granata. Raztrgala je mnogo Črnogorcev, tega ranjenca je vrgla v zrak. Med tem, ko je ležal nezavesten, so Črnogorci pognali Turke, ki pa so se pripravljali na nov napad. Ko se je zavedel, je videl, da je ranjen na nogi. Razvil se je zopet ljut boj, v katerem je ranjenec z bajonetom zabodel turškega častnika in mu vzel sabljo. V tem je padel ranjen tudi njegov brat. Ranjenec ga pograbi in dasi ranjen odnese 300 korakov proč, kjer pade nezavesten na tla. Rešil je sebe in brata, pa — sabljo.

BALKANSKA ZVEZA.

Kako je nastala?

Misel balkanske zveze je zasnoval ruski poslanik v Carigradu Čarikov pred štiri leti. Pridobil je za to misel najprej ministrskega predsednika Pašiča in bulgarskega ministra Gešova. Skupaj so nato stvar predložili črnogorskemu kralju Nikiti. Ti so potem preštudirali cel načrt, kako napasti Turke. Bulgarski in srbski častniki so prepotovali celo Turčijo in vse pregledali. Sam general Putnik je prepotoval vse sedanje bojišče. Ko je stvar dozorela, so jo leto maja meseca predložili vladarjem. Pridobili so takrat tudi Grke. Drugi so vsi brž pritrdili, le car Ferdinand se je branil dolgo časa. Končno se je vdal tudi on.

Kaj je dosegla dosedaj?

Sedaj, ko stojimo pred pogajanjmi za mir, preglejmo uspehe zveze.

Črnogorci so osvojili Rogaj, Tuzi, Podhomec, Korlako, Ubalo, Katrkol, Gorico, Belaj, Barbalasi, Kukli, Sv. Ivan Medua in Leš, Plave, Gusinje in oblegajo Skader.

Bulgari so zmagali pri Lozengradu, Lile-Burgasu in pri Čorlu. Zdaj oblegajo Odrin in stoje pred Carigradom.

Grška vojska je zavzela Preveso, Nikopoli, Elazon, Servijo, Grevo, Verezijo, Kirdžeji, Solun in stoji že v Lerini, kjer podaja Srbom roko.

Srbska armada je že dovršila svojo nalogo. Zmagala je v velikih bitkah pri Kumanovu in Bitolju, zasedla Sandžak in Staro Srbijo, došla tudi do morja.

Političen pregled

AVSTRIJA.

Državni zbor. — Obstrukcija.

Z Dunaja poročajo: Slovenci in Rusini izjavljajo, da se nadaljuje obstrukcija v proračunskem odseku. Skušali bodo preprečiti začasn timer proračun. Položaj se je zlasti radi vladnih odredb v Dalmaciji zelo poslabšal.

Vlada in službena pragmatika.

Gospodarska zbornica je, kakor je bilo pričakovati, znano skrupovalo službene pragmatike, proti kateri so Slovenci nastopali, zavrnila. Sedaj napadajo uradniški poslanci znova vlado, da ni tega izpeljala tudi v gospodski zbornici, kar je poslanska prevzela. Vlada pa ima v tej stvari precej lahko stališče, ker se sklicuje na pomanjkanje denarja. Načelnik finančnega odseka je skušal spraviti na dnevni red vprašanje pokritja tako imenovano malo finančno preosnovo. Pa minister Zaleski je izjavil, da je to premalo in da mora zbornica skrbeti skupno z vlado za zadostno pokritje. Vlada izjavlja, da si od uradništva ne bo dala zapovedovati.

Delegacije. — Berchtold o vojni.

Na razne interpelacije, vprašanja delegatov je zunanji minister grof Berchtold izjavil med drugim: Držati se hoče zvesto obstoječih zvez z Nemčijo in Italijo, in za-

sledovati mirno in zmerno politiko, ki izključuje kaka osvajanja, ki pa vendar čuva krepko nad svojimi koristmi. O balkanskih državah ne dvomi, da žele mirno razmerje do naše države. O tem ga je prepričal bulgarski odposlanec Danev. O Albaniji pravi, da obstoja dogovor med Italijo in Avstrijo. Za Albance pravi, da jim je treba dati evropsko kulturo.

Bosna.

Skupni finančni minister, ki upravlja Bosno, je povdarjal v bosenskem odseku, da hoče posebno pospeševati šole v Bosni. V Mostaru se ustanovi še eno učiteljsko. Minister trdi, da je v Bosni vse mirno. — Dr. Korošec, ki je poročevalec v bosenskem odseku, pozdravlja misel ministrovo, da se dvigne šolstvo. Opozarja na to, da je treba izpopolniti občinsko upravo. — V tem zasedanju se je dosegel tudi sporazum glede novih bosenskih železnic, ki se začno graditi.

Razpust občinskih svetov v Splitu in Šibeniku.

Precej razburjenja na celom avstrijskem jugu je povzročilo dejstvo, da je razpustila vlada proti volji dalmatinskega deželnega zbora občinski svet v Splitu in Šibeniku. Razpust se je izvršil radi nekkih manifestacij, slavnostnih sprevodov v proslavo zmaga na Balkanu. Vlada je izvršila to dejanje, dasi deželni odbor tega ni dopustil. Župana sta se z občinskimi svetovalci umaknila šele, ko so prišli orožniki.

HRVATSKA. — CUVAJEV PAŠALIK.

Cuvajev deputacije.

Cuvaju so naročili Madžari, da mora pokazati svetu, da ga Hrvatje ljubijo. Kako naj to napravi, mu niso predpisali. Cuvaj je hotel to doseči s tem, da je naročil čez 3000 kmetov iz vseh krajev, da pridejo v Zagreb in se mu poklonijo. Te ljudi so pripeljali v Zagreb pretekli teden v velikem številu. Razni notarji, pisarji in drugi škrici so pripeljali z grožnjami in obljubami kmete, ki jim je Cuvaj plačal vso pot in — pijačo.

Ko so jih pripeljali v Zagreb, mnogi niti vedeli niso, zakaj so jih prignali. Mnogim so kar rekli, da pridejo novi davki, če ne ubogajo. Meščanstvo v Zagrebu je mnoge poučilo, ki so se s studom potem odstranili. Policija pa je strogo pazila, da se ne bi meščani preveč bližali kmetom.

Ko so jih spravili v dvorano saborske palače, prikazal se je Cuvaj. Naročeni so bili živio-klici, pa večina je bila tiho, ker niso vedeli prav nič, za kaj naj kriče. Cuvaj je nato pohvalil deputacije, da so domorodne in povedal, kako ga veseli, da razumejo njegovo delo za red in mir v deželi. Rekel je končno hinavsko, da se rad umakne kot komisar, kadar se dežela vrne v navadne razmere.

Izjemne odredbe v Zagrebu.

Cuvaj Zagrebčanov ne more tako slepiti, kakor nekatere kmete, zato se jih pa boji. Pomnožil je po mestu povsod straže, z dežele so došli močni oddelki orožnikov, ki so nameščeni okrog komisarjeve palače po raznih javnih poslopih.

Govorice o izpremembah.

Te dni so se pojavile vesti, da bo imenovan za Zagreb nov general Rhemen. Ta bi ne imel samo vojaške oblasti, ampak tudi pravico nadzorovati Cuvejeva dela. Posebno razni policijski odloki bi morali iti skozi njegove roke.

SPLETKE DIPLOMACIJE IN VOJNA.

Spor s Srbijo radi Prohazke.

Veliko razburjenja povzročajo avstrijski nemški listi, ki se zavzemajo za avstrijskega konzula v Prizrenu, Prohazko. Ta konzul je baje nastopal nepravilno proti Srbom, ki so premagali pri Prizrenu Albance. Zato so ga Srbi preganjali. Natančno se ne ve, kaj so mu storili. Avstrija je to pograbil in Srbe prijel, kaj je s Prohazkom, Srbi so dopustili, da se odpošlje h konzulu avstrijski uradnik, da se pomenu. S tem je ta afera, ta zapletljaj kolikor-toli rešen.

Spor radi pristanišča ob Adriji.

Spor glede pristanišča, ki ga hočejo Srbi ob Adriji, še ni rešen. Avstrija je sicer storila potrebne korake, a Srbija se zvija in hoče stvar odložiti do konca vojne. V tem jo podpirajo Anglija, Rusija in Francija. Italija v tej stvari sicer gre z Avstrijo, a čaka le, da odrine Srbe in Avstrijo ob enem.

V obrambo krščanske resnice

»SLOVENSKI DOM« IN KONEC SVETA.

»Slovenski Dom«, ta list za po-neumnjevanje svojih bravcev, je zlasti v verskih rečeh zelo slabo podkovan, kakor smo že zadnjič dokazali. Ni čuda, ko ga pišejo tako imenitni pismouki kakor so liberalni živinski zdravniki, liberalni učitelji, liberalni krčmarji in podobno.

Zadnjič se je nek tak modrak lotil samega svetega pisma, in sicer najbolj zanimivega poglavja, namreč o koncu sveta. »Domov« dopisnik se namreč krega na gospoda župnika ali kaplana v Prečni in mu odreka »apostolsko nasledstvo«, češ, Jezus Kristus sploh ni mogel misliti na sedanje papeže, škofo in duhovnike, ker je izrečno učil, da bo sveta kmalu konec, in sicer še predno umrje takratni človeški rod.

Ta jo je pa res uganil! Poglejmo! Jezus Kristus ni nikoli učil, da bo sveta kmalu konec, še manj pa, da ga bo konec, še predno umrje njegovi sodobniki. Nasprotno je Jezus Kristus na vsa tozadevna vprašanja odgovarjal, da ure in dneva ne vé nihče, da je zato nepotrebno po tem povpraševati. »Domov« pismouk sicer meni, da Kristus le ure in dneva ni hotel povedati, toda naš Gospod sploh ni hotel dobe, kdaj bo sveta konec, razodeti, ker pravi: »Ni vaša stvar poznati dobe in časov, katere je Oče v svoji moči določil«. Kako je neki moglo

to »Domovemu« modrišanu uiti, ko vendar pravi, da celo sveto pismo pozna od konca do kraja?

Sicer je pa sploh nezmisl domnevati, da je Jezus Kristus menil, da bo sveta že v par letih konec. Če bi bilo to res, bi se bil naš Gospod prvič zmotil in torej ne bi bil Bog, drugič bi se pa moralo potem njegovemu nauku poznati, da stoji pod vtisom skorajšnjega konca vsega stvarstva. Nauk Jezusa Kristusa bi v tem slučaju moral biti mračen, svetu sovražen, temen, žaloben. A o tem ni sledu v evangelijskih. Ko n. pr. naš Gospod dá svoj zakonik za božje kraljestvo, pri pridigi na gori, konca sveta niti najmanj ne omenja. Stvarstva Jezus Kristus ne sovraži, sovraži le greh, vse stvarstvo gleda v veseli in svetli luči, veseli se narave, ptic, otrok, vse očara s svojo ljubeznivostjo, se celo ne brani udeležiti se veselih priložnosti. Če bi bil vedno na nagli konec stvarstva mislil in vanj verjel, gotovo ne bi bil tak. Kadar pa je konec sveta omenil, se je, kakor rečeno, izrečno branil določiti časa, zato, da bi učenci resno mislili nanj in bili nanj vedno pripravljeni, kar ima Kristusove vernike nagibati do čim popolnejšega življenja. Kar tudi govori za to, da Kristus ni stal pod vtisom precejšnjega konca sveta, je to, da je poskrbel za nasledstvo svojim apostolom, da je sploh popolnoma poskrbel za njen trdni obstanek in razvoj, česar bi gotovo ne bil storil, ako bi bil po domnevi »S. D.« le človek, ki je samo na to mislil in to pričakoval: Zdaj pa zdaj bo konec sveta. Ali ta »izborni poznavalec svetega pisma« ne vé, da je Jezus Kristus še po svojem vstajenju apostolom dal podrobna navodila glede uredbe Cerkve, kar bi bilo res brezmiselno, če je le na konec sveta čakal.

Zato tudi mesta, ki jih »Domov« brihtnež navaja, nič ne dokazujejo. »Ne preide ta rod, dokler se vse to ne zgodi,« se nanaša na razdejanje Jeruzalema. V Jezusovem prorokovanju je namreč padec Jeruzalema prepleten s koncem sveta. »Nekateri, ki tu stojé, ne bodo videli smrti, dokler ne vidijo priti Sinu človekovega prihajati s kraljestvom svojim,« je treba v širšem pomenu razumeti. Mnogi razlagajo to tako, da je Gospod s tem mislil prihod kraljestva božjega na binkoštni dan, ko je kraljestvo božje takorekoč v prvič kot javen činitelj, kot organizacija nastopilo. Besede svetega pisma je namreč razumeti vedno v zvezi eno z drugo in jih ne gre trgati iz celote, da potem dobé čisto drug zmisel, kakršnega pa v resnici nimajo. Glej evangelijsk. Janeza 14, 16 in dalje, potem 16, 7 in dalje, 13, pa ti bo jasno, kako je treba kraljestvo božje razumeti.

Končno bi bilo treba še omeniti, da niti protestanti, ki so vendar že celo sveto pismo razdajali in po svoje zavili ter skušali iz njega vsako sled božanstva izbrisati, ne trdijo danes več nezmisla, ki ga kvasi pismouk »Slovenskega Doma«. Bogve, kje je to neum-

nost pobral? Mož, kakor se vidi, komaj konca sveta čaka, pa ga najbržeje ne bo čakal, pač pa je njegova pamet že čisto pri koncu.

LISTEK

Salomonovi rudniki.

Iz angleščine po Rider Haggardu prevel I. M.

(Dalje.)

Iz prostrane glavne ladije so se odprle tuintam manjše jame, ravno tako, je rekel Sergij, kakor kapele v velikih katedralah. Nekateri so bile velike, toda ena ali dve sta bili majhni. Ena n. pr. ni bila nič večja kakor hišica za igračo in vendar bi bila lahko za vzorec celega prostora, kajti voda je kapljala v njej, majhne sveče so visele in kapniki so se tvorili na ravno isti način.

Vendar mi nismo imeli časa, da bi pregledali ves krasen prostor tako natančno, kakor bi radi, kajti na nesrečo se je zdela Gagul neobčutljiva za kapnike in je skrbela samo za to, da izvrši svojo nalogo.

To me je toliko bolj jezilo, ker bi bil posebno rad dognal, na kakšen način je prihajala svetloba v ta prostor, ali s pomočjo človeške roke ali po naravi sami, dalje tudi, ako so jo v starih časih rabili za kaké namene, kar se je zdelo precej verjetno. Vendar smo se potolažili z mislijo, da jo bomo bolj popolno preiskali na našem povratku, zato smo hitro odšli za našo nestrpnno voditeljico.

Vodila nas je dalje, naravnost proti koncu velike in tihe jame, kjer smo našli drug hodnik; ta pa ni bil obokan, kakor prvi, temveč zgoraj raven, nekoliko podoben vzhodom egiptovskih templjev.

»Ali ste pripravljeni, da vstopite v kraj smrti?« je vprašala Gagul z očitnim namenom, da bi nas prestrašila.

»Vodi nas,« je rekel Tomič svečano in poskušal kazati, kakor da ne bi bil prav nič razburjen, kakor smo se delali vsi razen Fulate, ki je iz strahu prijel Tomiča za roko.

»Stvar se kaže vedno bolj pošastna,« je rekel Sergij in je pokukal v temni hodnik. »Naprej, gospod Borovski, starejši naprej! Nikari ne pustite čakati staro gospo!« in spoštljivo mi je naredil prostor, da bi šel naprej, radi česar sem se sam pri sebi zelo hudoval nanj.

Tap, tap, tap je udarjala Gagul s palico po hodniku ter se strašno hehetala; jaz pa sem se še vedno ustavljal, zakaj obšla me je slutnja preteče nevarnosti.

»Dalje, dalje, stari dečko,« je rekel Tomič, »ali naj izgubimo svojo lepo voditeljico?«

Na te besede sem vstopil v hodnik, napravil kakih dvajset korakov in bil sem v mračni sobani, ki je bila kakih štirideset korakov dolga, trideset široka in trideset visoka; bila je očitno v prejšnjih časih z roko izkopana v goro. Ta sobana ni bila tako dobro razsvetljena kakor velika prva jama s kapniki, in na prvi pogled sem mogel razločiti samo ogromno kameni o mizo, ki je stala po dolgem; na gornjem koncu je bila orjaška bela postava v naravni velikosti. Nato sem razločil neko rujavo stvar, ki je sedela sredi mize. Ko so se mi pa oči privadile te svetlobe, videl sem, kaj so bile vse te stvari, in zbežal sem, kolikor so me le mogle nesti noge. V obče nisem razburljiv človek in zelo malo praznoveren; vendar moram priznati, da me je ta pogled popolnoma prevzel, in ako bi me Sergij ne vjel za ovratnik in me

Na koncu dolge mize je sedela smrt... Visoko nad glavo je vzdigovala sulico...

obdržal, mislim popolnoma pošteno, da bi bil hipoma zunaj jame s kapniki in da bi me ne zvabili nazaj vsi kimberlejski dijamanti. On me je pa trdno držal, tako da sem se ustavil, ker si nisem mogel pomagati. Toda v naslednjem trenutku so se tudi njegove oči privadile svetlobe in izpustil je mene in si začel brisati pot s čela. Kar se tiče Tomiča, je nekaj prisegal, Fula pa je zakričala.

Samo Gagul se je glasno in škodoljno hehetala.

Bil je v resnici strašen prizor. Na koncu dolge mize je sedela smrt v obliki človeškega okostja, petnajst ali še več čreviljev visoka, in držala v svojih koščenih prstih veliko belo palico. Visoko gori nad glavo je vzdigovala sulico, kakor da bi hotela suniti; druga koščena roka pa je počivala na kameniti mizi pred njo tako, kakor jo

drži človek, kadar vstaja od mize; ogrodje pa je bilo nagnjeno naprej, tako da so se vretena vratu in strašna lobanja obračala proti nam in upirala svoje votle očesne jamice v nas; čeljusti so ji bile malo odprte, kakor da bi hotela izpregovoriti.

»Sveta nebesa!« sem izpregovoril, »kaj more to biti?«

»In kaj so te stvari?« je rekel Tomič in pokazal na belo družbo okoli mize.

»In kaj vendar je to?« je dejal Sergij in pokazal na rujavo postavo, ki je sedela na mizi.

»Hi! Hi! Hi!« se je smejala Gagul. »One, ki stopijo v dvorano mrtvih, zadene zlo. Hi! Hi! Hi! Ha! Ha! Ha!«

Pridi, Inkubu, ki si srčan v boju, pridi in pogled onega, ki si ga ubil,« in starka ga je prišla s svojimi kožnatimi prsti za suknjo in ga peljala k mizi. Mi smo šli za njima.

Kmalu se je ustavila in pokazala na rujavo stvar, ki je sedela na mizi. Sergij je pogledal, vzkliknil in stopil nazaj; in ni čuda, kajti tam na mizi je bilo truplo Tvale, poslednjega kukuanskega kralja; na svojih kolenih je držal glavo, katero mu je odsekala Sergijeva bojna sekira. Da, tamkaj je

sedelo njegovo truplo z glavo na kolenih, v vsej svoji grdoti; hrbtnica je štrlela za cel palec iznad sesedlega mesa ob vratu. Preko celega trupla je bila razprostrta tenka, mehka tančica, ki je delala njegovo zunanost še bolj strašno; v trenutku si nismo mogli tega tolmačiti; naposled pa smo opazili, da iz stropa neprestano kaplja voda na vrat trupla, odkoder je tekla po celem telesu in se je izgubljala skozi majhno luknjo v mizi. Tedaj sem uganil, kaj je bilo — Tvalino truplo se je izpreminjalo v kapnik.

Pogled na bele postave, ki so se dele na kameniti klopi okoli te pošastne mize, je potrdil to misel. Bile so v resnici človeške postave; sedaj so kapniki. Na ta način je ohranjeno kukuansko ljudstvo izza pradavnih časov svoje mrtve kralje. Nemogoče si je misliti bolj groznega prizora, kakor je bil prizor na to dolgo vrsto umrlih kraljev, zaviti v ledu podobno kamenito oblačilo, skozi katero so se mogle nekoliko razločevati njihove poteze. Čuden prizor: Sedeli so okoli te negostoljubne mize, pri kateri je bila gospodinja smrt. Vseh skupaj jih je bilo sedemindvajset, poslednji Ignosijev oče. Da je bila šega, na ta način

ohranjevati kralje, starodavna, se razvidi iz njihovega števila; ako računamo za vsakega, da je vladal petnajst let, in ako vzamemo, da so se tukaj nahajali vsi kralji — kar je neverjetno, ker jih je gotovo nekaj umrlo v boju daleč od doma — tedaj dobimo, da so začeli s to navado najmanj štiri in pol stoletja nazaj. Toda orjaška smrt, ki se je nahajala pri gorenjem koncu mize, je mnogo starejša in ako se ne motim, izhaja od istega umetnika, ki je izklesal one tri kolose. Bila je izsekana iz enega samega kapnika; umetniško je bila čudovito zasnovana in izvršena.

Moje mnenje je bilo, da si je to postavo izmislil kak starodaven kipar in da je njena navzočnost vzbudila v Kukuancih misel, da bi postavili svoje mrtve kralje pod njeno varstvo; morebiti pa je bila postavljena tje kak kot nekako strašilo roparjem, ki bi hlepeli po zakladnici na oni strani. Vendar tega ne morem povedati. Vse kar morem storiti, je to, da popišem, kakor je, in čitatelj si mora sam narediti svojo sodbo.

Vsekako pa je taka bila bela smrt in taki so bili beli mrtvi.

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Nekaj izredno važnega

imamo danes povedati svojim cenjenim naročnikom. **Položnice** smo priložili tej štev. »Domoljuba«, kot smo že zadnjič sporočili in sicer samo tistim, ki prejemale list na ravnost na svoj naslov. Naj jo vsak takoj po prejemu »Domoljuba« vzame iz lista in jo **takoj izpolni** in z zneskom 3 K odda domačemu poštному uradu, ki mu dostavlja list. Oni naročniki, ki prejemale list pri poverjenikih, v »Domoljubu« ne prejmejo položnice, ker je ne rabijo, in naj oddajo naročnino tudi takoj svojemu poverjeniku. Glede izpolnitve položnic je »Domoljub« prinesel že obširna pojasnila; toda še vedno se dobe naročniki, ki se ne ravna strogo po danih navodilih, kar povzroča upravi veliko sitnosti, naročnikom pa večkrat obilo nepravil. Predvsem upoštevajte to-le: Vsak naj zapiše na **srednji del** položnice natančno **svoj naslov** pa ne naslov našega upravnništva, in sicer **ravno tak** naslov, pod kakoršnim **sedaj** prejema list. Ako pa želi kako premembo oziroma popravek pri svojem naslovu, naj pa to zapiše na zadnji strani v srednjem delu položnice. Dosedanji naročniki ne pošiljajte naročnine po nakaznici, ker si s tem napravljate nepotrebne stroške. Vsak star naročnik naj se posluži položnice. Če bi je pomotoma ne dobil, naj jo zahteva. Če dobite v roke položnico, na kateri je v vijoličasti barvi natisnjena beseda »Slovenec« ali »Bogoljub«, prečr-

tajte to besedo in zapišite mesto nje „Domoljub“. Predvsem pa ne pozabiti našega starega klica: Vsak naj pridobi vsaj enega novega naročnika! Položnice so prejeli tudi tisti naročniki, ki so že plačali za l. 1913., ker bi imelo upravnništvo preveč posta, če bi moralo izvzeti one naslove. Vsak tak naročnik naj položnico shrani ali jo pa odda svojemu prijatelju.

Vojska na Balkanu l. 1912.

Sestavila profesorja dr. Vinko Šarabon in Anton Sušnik. Prvi sešitek je izšel in smo ga ravnokar razpostavili. Prvi sešitek priča, da bo zgodovina izredno zanimiva in vsestransko dovršena, sicer se bavi ta sešitek s predzgodovino in zemljepisnimi podatki, kar je pa za umevanje poznejših dogodkov potrebno. Najzanimivejša stvarina, ki govori o sedanjih dogodkih, sledi v prihodnjih sešitkih, ki izidejo v tedenskih presledkih.

Današnji številki smo pridejali **naročilnico**, katere naj se naši bralci poslužijo, in s katero naroče lahko tudi razne druge knjige.

Katoliška Bukvarra v Ljubljani.

»Vojske na Balkanu« nikar ne plačujte po priloženih položnicah. Ta je namenjena samo za »Domoljuba«. De-

nar, nakazan po tej položnici, ne pride v roke »Katoličanske bukvarne«. Račun za »Vojsko« bo Bukvarna poslala vsakemu naročniku pozneje, ko pride več sešitkov.

Liberalna hinavščina. Liberalno in socialistično časopisje venomer predbaciva naši duhovščini, da ne stori prav ničesar za kmeta. Če pa le ne zamore utajiti dela duhovnikov za blagor kmečkega ljudstva, ker je to delo vsakomur očito, pa začne zabavljati in besneti, češ, čemu se vtika duhovnik v stvari, ki ga nič ne brigajo. Njegovo mesto, pravijo je samo v cerkvi. Tako je liberalno trobilo »Slov. Narod« napadlo pretekli teden nekega kaplana na Dolenjskem, ker je kmetovalcem domače župnije pomagal na kolodvoru v pisarni pri prejetanju umetnega gnojila ter isto razdeljeval v smislu naročila. Pa naj kdo reče, da liberalci ni največji hinavec pod solncem!

Umrli je 20. novembra jutraj v Šmihelu pri Novem mestu, previden s svetimi zakramenti, ondodni župnik, g. zlatomašnik monsignor Anton Peterlin, papežev častni komornik, odlikovan z zlatim zaščitnim križcem. Pokojni je bil rojen v Dolu 4. januarja 1833; v mašnika je bil posvečen 30. julija 1857. Kot kaplan je služboval v Starem trgu pri Ložu, v Rovtahnad Logatcem, na Igju, v Želimljah. Od leta 1871. nadalje je bil župnik v Šmihelu pri Novem mestu. Pogreb se je vršil v petek,

dne 22. novembra dopoldne ob 9. uri. Svetila mu večna luč!

S Svete Gore preselil se je dosedanjí predstojnik ondotnega frančiškanskega samostana č. o. Konstantin Luser ter se nastanil v Kamniku. Naslednik mu je č. o. Marijan Širca.

Za župana v Cerknem na Goriškem je bil dne 20. novembra izvoljen vrl somišljenik S. L. S. g. Ivan Eržen. Novi župan je predsednik »Kmetijskega društva«, odborik posojilnice in izobraževalnega društva. Liberalcem je v Cerknem, upamo, za vselej cdklenkalo.

Božične počitnice. Ker pade letos 23. december na ponedeljek, je naučno ministrstvo ukazalo, da se zaključi letos šolski pouk po srednjih in tem sorodnih šolah izjemoma že v soboto dne 21. decembra. Deželni šolski svet se prepušča to tudi za srednje in meščanske šole.

Poroki. Poročila se je v ponedeljek, dne 25. novembra gđ. Uršula Semen z g. Fr. Bešter v Selcih. Poročal je ženinov brat č. g. Janez Bešter, župnik v Senožečah. — V Rihenbergu sta bila 20. novembra poročena g. Fran Arh, c. kr. davčni voditelj v Mokronogu, in gđ. Krista Strancar, sestra tamošnjega g. župnika, kateri ju je poročil. Bilo srečno!

Umrli je dne 19. novembra na Bledu Radeckijev veteran Valentin Rozman. Rojen je bil 31. decembra 1824, nastopil vojaško službo leta 1844, ter služboval do leta 1856. Bojeval se je na Laškem ter bil odlikovan z vojno ter papežev svetinjo. Naj počiva v miru!

Mostovi v Ljubljani. Ljubljana dobi povodom sedanje ureditve Ljubljanice več novih mostov. Prvega bodo začeli graditi pri sv. Petru mesto dosedanjega lesenega. Novi most bo železno-betonska zgradba, kakor je jubilejni, in bo na njem tudi prostor za tir cestne železnice.

Nesreča. Dne 17. novembra je padel delavec Anton Kenda v Zagorju ob Savi s okoli 60 metrov visokega skalovja ter si pri padcu zlomil levo roko in se tudi po životu hudo poškodoval. Pripeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico. Pravijo, da so poškodbe zelo nevarne.

Mrtvega so našli v hribu med Tehovcem in Trnovcem v občini Sora na Gorenjskem starega apnarja Janeza Rihar, pristojnega v Polhov Gradec. Mož je bil bolan na Tehovcu, odkoder se je podal v Dolino Ločnico. Potoma je umrl.

Stavkokaz zabodel delavko v hrbet. Dne 21. t. m. zvečer je šel neki delavec v Vevčah delat v ondotno papirnico. Nekaj delavk je bilo radovednih in je šlo gledat tega moža, ko je odhajal iz tovarne. To je tega junaka tako razburilo, da je potegnil nož in ga dvakrat zasadel delavki Mariji Mojskerc v — hrbet. Delavko so prepekljali v deželno bolnico, napadalca pa k sodišču. Ubogo delavstvo že itak skrajno trpi, potem pa še taki žalostni dogodki.

Za stavo se napil do smrti. Dne 18. novembra je stavil 18 letni Anton Mandelj iz Mlina na Bledu, da popije za 5 kron deset šestnajstink žganja. Mladenč je tekom treh minut žganje izpil in stavo dobil. Kmalu nato pa se je onesvestil ter ga niso mogli več oživiti. Nesrečni alkohol, kako pogostne so še vedno tvoje žrtve!

Predpust leta 1913. Prihodnje leto bomo imeli kratek predpust. Pustni torek bo 4. svečana, in zato bo prihodnji predpust najkrajši v dvajsetem stoletju. Veliki četrtek bo 20. suša, velikonočni prazniki bodo pa 23. in 24. suša.

Južni kolodvor v Ljubljani prično prihodnjo pomlad vendarle razširjati. Vsa nameravana dela bodo baje trajala pet let.

Žeblijev se je najedel v prisilni delavnici 32 let stari prisiljenec Peter Lindner. Izruval je iz čevljev 30 žebličkov ter jih pogoltnil, povrh je pa pogoltnil še 4 cm dolgi vijak. Kdove, kako bo mož prebavil to hrano.

Ponesrečil se je Šimen Bister iz Bilčova na Koroškem, ko se je vračal domov. Izpodrsnilo mu je in je padel z brega v dolino. Našli so ga mrtvega.

Izginila. Iz zavetišča za služkinje v Celovcu je izginila 23 let stara dekla Liza Vajcar, pristojna v Rikarjovas. Pogrešajo jo že en teden. Revica, ki ni pri pameti, je srednjevelika, močna, ima črne oči in lase in zabodeno gleda.

Ogenj. V soboto zvečer, dne 16. t. m., ob pol 5. uri je pogorel do tal žolnarjev hlev v Rudi na Koroškem s skednjem vred. Živino so rešili, ali krma je vsa zgorela. Pričela je goreti stelja v hlevu. Pazite na luči po hlevih!

Pijanec je ustavil vlak v torek 19. t. m. na progi med Kanalom in Plavom. Mahal je nalašč z rokami. Železniški uslužbenci so mu jih naložili nekaj za spomin.

Goreti je začela dne 20. t. m. ob 10. uri dopoldne hiša mladeniča Danjela Cigoj v Vel. Žabljah na Goriškem.

Otrok zgorel. V Lozicah pri Vipavi je dne 20. t. m. zgorel 5 letni Vencel Mislej. Našli so ga vsega opečenega na bližnji njivi. Kmalu nato je otrok umrl.

Ponesrečil se je minule dni posestnik Anton Furlan iz Lozic na Vipavskem. Voz z gnojem se je prevrnil nanj in ga močno poškodoval na spodnjem delu telesa. Prvo pomoč mu je dal dr. Kanc iz Vipave. Ponesrečeni je vrl naš somišljenik in občinski odbornik. Upanje je, da okreva.

Novice iz Amerike. Poročil se je v Jolietu gosp. Rajko Zupanec, poslovodja »Amerikanskega Slovenca« in pevovodja, z gđco Anico Ogulin iz Semiča, bivšo učiteljico. — V Jolietu se je poročila gđ. Franja Nemanich, hčerka jolietkega slovenskega veljaka, s hotelirjem Čehom Arturjem Krausom. — V Jolietu je umrl rojak Frank Zupančič iz Wenone. — Neki Frank Jackson je nenadoma postal iz revnega tesarja milijonar. Neki stric na Angleškem mu je zapustil vso svojo imovino, katero je tam prevzel. Srečnej se je pravkar vrnil v Joliet, da se poslovi od svojih mnogoletnih prijateljev. — V Staeltonu je umrl Martin Simčič.

Postave glede plesa in avtomata. Na vprašanje je dež. odbor glede teh dveh stvari odgovoril tole: Za prireditve plesa se mora imeti dovoljenje ter plačati za to vpeljano takso. Pravico izdajati ta dovoljenja imajo županstva, odnosno župan kot načelnik krajevne policije na podlagi § 28. obč. reda. Županu z dvema občinskima svetovalcema pristoji tudi v zmislu § 58. obč. reda pravica kaznovati, če se je plesalo brez njegovega dovoljenja. — Če

zve župan, da se vrši ples brez njegovega dovoljenja, naj župan ples na licu mesta prepove z besedami: »Kot župan pozivljam vse navzoče, da takoj prenehajo s plesom.« — Ako se pozivu ne pokore, ima župan kot uradna oseba pravico aretacije. Kdor se županu upira ali ga celo dejansko ovira izvrševati krajevno policijsko službo, zakrivi lahko hudodelstvo po § 81. kaz. zak., ki se kaznuje z zaporom od 6 mesecev do enega leta. — Tudi ima župan v tem slučaju pravico v zmislu dopisa c. kr. deželne predsedstva za Kranjsko z dne 28. maja 1911 št. 1177 zahtevati orožniško asistenco naravnost od dotičnega orožniškega postajnega poveljstva. — Avtomat. Vsak lastnik kakega glasbenega avtomata, če ga rabi v javnih lokalih (gostilnah), mora imeti za to še posebno dovoljenje političnega oblastva. Seveda s tem dovoljenjem, da sme rabiti avtomat, nikakor ni združeno dovoljenje, da bi smel imeti ples ob poljubnem času. Dovoljenje od županstva za to mora imeti za vsak slučaj posebej in za vsak slučaj posebej plačati občinsko takso. — Če se vrši javen ples ob godbi gramofona brez dovoljenja, naj se uvede vselej kazensko postopanje.

Za slovanske ranjence na Balkanu, ki trpe silovito pomanjkanje ob sedanji vojski, se je osnoval v Ljubljani »Balkanski odsek Apostolstva sv. Cirila in Metoda«, ki zbira prostovoljne darove v denarju, obleki in posteljnini. V oklicu pravi odsek, da posebno prosi snažne, mehke posteljne oprave. Vsaka najmanjša pošiljatev se hvaležno sprejme. Naslov: Ljubljana, Alojzije-
višče.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica
Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6
(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po 4 1/2% brez kakega odbitka

Uradne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Gorenjske novice

g Iz Tržiča. (Zahvala.) Podpisana se iskreno zahvaljujem blagorodnemu g. okrožnemu zdravniku dr. Mayerju za vso izredno skrb in veliko požrtvovalnost, katero kaže mojemu bolnemu možu ves čas njegove bolezni. Ker mu ne morem drugače povrniti njegove velike naklonjenosti in postrežljivosti napram bolniku, zato kličem s hvalež-

nim srcem: Bog plačaj stoterno! — Gabrijele Globočnik.

g Boh. Srednja vas. Dne 4. nov. je obiskalo lepo število naših župljanov starodavno slovensko božjo pot Gospo Sveto nad Celovcem. Ob povratku so si ogledali Celovec in so bili v slovenskem hotelu »Trabesinger« prav prijazno sprejeti in dobro ter ceno postreženi. Vsem Slovincem, ki imajo opraviti v Celovcu, kar najtopleje priporočamo omenjeno gostilno, kjer je zbirališče koroških Slovencev! — Sobotna številka »Slovenca« se prodaja odslej v »Kmet. društvu« vsako nedeljo. — Srečk »Slovenske Straže« se je v naši dolini veliko prodalo in jih je nekaj tudi osrečenih z dobitki. — Prihodnjo nedeljo po nauku bo v dvorani predavanju o balkanskih narodih in sedanjih dogodkih tamkaj. Odslej bo redno predavanje v izobraževalnem društvu vsako prvo nedeljo v mesecu. Pridite poslušat! Glede plesov in nočnega miru po gostilnah je pri nas — žal — še skoraj vse pri starem, dasi so izšle pred nekaj leti o tem posebno stroge odredbe od deželne vlade. No, pri nas si mislimo: »Bog je visoko, car je daleko!« — Poslednjo nedeljo se je blagoslovilo lično novo znamenje v Jereki. Posvečeno je presv. Srcu Jezusovemu. Kip je umetniško delo podobarja Pavlina iz Radoljice.

g Boh. Bela. Sobotni »Gorenjec« poroča, da se je dne 19. t. m. vršil v naši vasi shod liberalnih učiteljev, ki ga je sklical nadučitelj Korošec. Belani smo za to poročilo »Gorenjcu« hvaležni, saj nam je ta shod dokaz, da smo dobili za nadučitelja v našo vas pristnega liberalca; tudi g. nadučitelju smo hvaležni, da je tako hitro pokazal roge. Zakaj pa ni šel zborovat na Jesenice, kjer so isti dan zborovali krščanski učitelji? Škoda naše lepe šole, ki smo jo zgradili Belani z ogromnimi stroški, da prebiva sedaj v njej — liberalci, žal nam je pa tudi, da moramo pošiljati svoje otroke v šolo k liberalcu.

g Vrhpolje pri Moravčah. Zadnji »Domoljub«, ki piše o moravških šnop-sarijah, jo je pa tako pogodil, da bolje ni mogel; le pristavil bi bil še, da se na Vrhpolju godi ravno tako ali pa še slabše. Toči se, kadar kdo hoče, ob sobotah in nedeljah, pije, kadar kdo hoče, tudi med službo božjo, pa ga tudi ni nikogar, ki bi napravil red. Kje so se zadnjič napili med službo božjo, da so se potem stegli in bili kaznovani?

g Moravče. Občinski odbor je v svoji seji dne 21. novembra t. l. sklenil občinsko naklado na žganje. Res zadnji čas, da se je to storilo, kar bo občini prineslo precejšen dohodek, da pokrije s časom ogromne stroške, ki jih ima občina letos za šolo na Vrhpolju 26.776 kron in za šolo v Moravčah čez 7000 kron. Vsa čast občinskemu odboru!

g Iz Rudnika pri Kamniku. Umrle je dne 18. t. m. Lucija Repnik. Bila je dobra gospodinja, skrbna mati svojim otrokom ter ljubljana žena svojemu možu, kar je pokazala tudi obilna ude-

ležba občinstva, katero je pokojno spremlilo k zadnjemu počitku. Vrli rod-bini naše sožalje!

g Iz St. Vida nad Ljubljano. Prva seja novega občinskega odbora je bila preteklo nedeljo v telovadnici »Orla«, kamor je lahko prišel poslušat vsakdo. Ob otvoritvi je župan poudarjal, naj se odborniki zavedajo, da jim je velikanska večina našega ljudstva zaupala občinsko gospodarstvo in naj zato z veseljem, s ponosom in z gorečnostjo delajo za blagor občine. Mi bi bili k lepim in bodrilnim besedam g. župana pristavili še to-le: Liberalci in njihovi kimovci so z najgršo in lažljivo gonjo po liberalnih časopisih in liberalnih gostilnah blatili večino prejšnjega občinskega odbora. Zato jim je naše ljudstvo pri volitvah naložilo zelo težko pokoro. Tudi vsi tisti, ki so v prejšnjem odboru samo včasih hoteli kimati, kakor so liberalci migali, so morali marširati iz odbora ven! Zato bi pa v novem občinskem odboru bilo nedopustno in naravnost greh zoper zaupanje našega ljudstva, ko bi se kdo pri sejah in pri sklepanju postavil na stališče: »Kaj bodo pa nasprotniki rekli«, ali: »To nas bodo nasprotniki podajali, če to sklenemo« itd. Naše geslo je bilo in ostane: Dokler bodo nasprotniki naše delo vlačili in kritizirali in blatili po liberalnih časopisih in liberalnih gostilnah, toliko časa nobenega ozira nanje; preko njih bomo šli naprej. Vprašali se bomo samo, kaj bo naše ljudstvo reklo, kaj naše ljudstvo misli. Kadar bodo pa nasprotniki stopili na pot poštenosti, odkritosrčnosti in pravicoljubnosti, takrat se bomo pa ozirali tudi na njihove gospodarske želje in potrebe. Torej, velenjeni nasprotniki! Pustite, da zopet pamet pride v vaše glave, v vaše srce pa vsaj nekaj več resnicoljubnosti in odkritosrčnosti pa tudi ponižnosti, umazane liberalne časopise pa pošljite nazaj ljubljanskim liberalcem, ki so vas že tolikrat in tolikrat tako nesrečno zapeljali, potem bodo pa tudi za vas prišli boljši časi in prepričali se boste, da smo mi vse kaj drugega, nego nas pa slikajo liberalni penzelni! Razprava in sklepi občinske seje: 1. Proračun za leto 1913 se je sestavil tako-le: Stroškov bo 12.472 K, in sicer: uprava županstva 420 K, za reveže 1560 kron, za gozdnega čuvaja 600 K, razno 115 K, v pokritje za novo šolo 9000 K, v pokritje stroškov za pokopališče 677 kron, tečaj za strežbo bolnikov 100 K. Dohodki so proračunjeni na 6120 K, in sicer: preostanek iz leta 1912 4434 K, občinski lov 1086 K, takse 600 K, torej primanjkljaja 6352 K. Ta primanjkljaj se bo v letu 1913 pokrila na sledeči način: Od direktnega davka se bo plačevalo 30% občinske doklade (dosedaj je bilo treba plačevati 33%); torej bo plačala podobčina št. Vid 1698 K 67 v., Stanežiče 836 K 46 v., Vižmarje 801 K 2 v., Glinica 746 K 99 v., skupaj 4083 kron 14 vin. občinske doklade. V pokritje primanjkljaja manjka še 2272 K 86 vin. To bodo pa plačali tisti, ki do-

sedaj niso povečini prav nič ali pa le prav male občinske doklade plačevali: žganjepivci. Sklenil se je namreč tudi davek na pijačo: na vino 1 vin., na pivo 2 vin., na žganje 5 vin., na špirit 10 vin. od litra. Tega davka se bo nabralo do 4000 K. Kar bo ostalo čez pokritje primanjkljaja, se bo porabilo v pokritje šolskega dolga. 2. Več okrožnic deželnega odbora se prebere in vzame na znanje. 3. Domovinska pravica v naši občini se prizna Ivanu Kuhar, posestniku in mizarju v Vižmarjih št. 69. 4. Odklonijo, oziroma dovolijo se podpore nekaterim revežem. 5. Staro šolsko poslopje nasproti cerkvi, v katerem je že od nekdanj mežnarja, se bo porabilo tudi za stanovanje organista. Ker to poslopje itak stoji na nekdanjem cerkvenem zemljišču, se občina odrekla vsaki pravici do tega poslopja. 6. Ustanovi se občinski posredovalni urad. V to se izvolijo: Za št. Vid Belec, Juvan; za Vižmarje Erjavec (Rahu) in Kuhar; za Stanežiče Kopač (mlinar) in Tomé (Bormes); za Glinico Zavašnik in Erjavec (Poljanec). 7. Zavrne se neka pritožba proti nameravani novi hiši Ivana Bučana v Vižmarjih. 8. Pošlje se pritožba na železniško upravo zaradi nedostatkov na Vižmarskem kolodvoru: prostori premajhni, v dežju tudi v čakalnici skozi strop voda priteče, meje ob stezah se ne pristržejo, rampe se pravočasno ne odpirajo, to zlasti na Vižmarski cesti in v Mednem. 9. Za pregledovalce računov in občinske blagajne se izvolita Juvan in Zabret. 10. Izvoli se odsek, ki naj proučuje, kako in kje naj bi se izpeljala električna razsvetljava. 11. Župan naj poskrbi, da bo delež v pokritje stroškov za novo šolo plačala tudi občina Zg. Šiška, ki že dve leti ni nič plačala. 12. Šolskemu odboru obrtno - nadaljevalne šole se naroča, naj odslej še več pozornosti obrača na vedenje obrtnih vajencev. 13. Poštno upravo se naprosi, da se na naši pošti ustanovi tudi brzojavni urad.

g Iz Bohinjske Bistrice. Za sankanje je silno malo zanimanja. Zadnjo nedeljo, dne 17. novembra, jih je prišlo celih pet na sankališče. Našim otrokom, ki za tistih par vinarjev prenašajo sanke, škoduje na zdravju, večkrat se prehlade, ondi pa tudi marsikaj vidijo in slišijo, kar ni za otroke. Starši pozor! — Začeli so prevažati les iz hribov in gora, seninec še dosti dober. — Sobotnega »Slovenca« pride k nam sto izvodov. Kar trgamo se zanj, tako nam je pri srcu. Oglašajo se tudi novi naročniki za »Domoljuba«. Tako se zavedamo svoje dolžnosti do katoliškega tiska. — Vsi občinski odborniki so pri zadnji seji na dopis visokega deželnega odbora silno možato nastopili proti plesu ter naročili g. županu, da naj kar najstrožje nastopa glede plesnega dovoljenja. Jako velikodušnega se je skazal odbor ter dovolil podporo za razne dobre namene. Vse seje našega odbora pa tako jasno pričajo, kako zelo pri srcu je odbornikom kmet, za kmeta dela, zanj vse žrtvuje. Vsa čast in hvala!

Dolenjske novice

d Iz Prečine. Pri nas so se izvršile občinske volitve v našo splošno zadovoljnost. Županom je sijajno izvoljen z 18 glasovi pristaš S. L. S. g. Anton Turk, posestnik v Bršlinu, za podžupana pa g. Anton Osolnik, posestnik na Muhaberu. Čast možem pristašem S. L. S., ki ste se trdno in nemoteno držali ves čas med volitvami, ki se niste dali preslepiti od liberalnih čenč. Živela S. L. S.!

d Draga. Po dolgem prekladanju in prekljanju smo vendar prišli do zaključka občinskih volitev. Župana imamo v osebi P. Nemec seveda. Odbor pa je ena tretjina slovenski, dve tretjini nemški. Kaj smo dosegli v tem volilnem boju? Da se nismo potrudili in se dvignili za svoje pravice, bi bil skoro cel odbor nasproten. Pri drugih volitvah v prvem razredu smo prodrli z lepo večino. Da so se volitve vršile poleti, kot so se za prvi razred, je zmagala naša na celi črti. Nemcev se je pa že zdaj nekaj skrhalo. Iz drugega razreda so šli vsi odborniki v Ameriko razen enega namestnika, zato je bilo postavno nemogoče voliti župana. Zahtevali smo seveda dopolnilne volitve. Pa je iz Kočevja prišel glas, da se naj volitve hitro vrše, ker je bil nemški svet (ki sega tudi izven Drage) v strahu, da se to ne razbije in spakreda, kar se je s tako težavo ustvarilo. Pri volitvi župana so si vzeli tudi vsa mesta svetovalcev. Tako menijo, da bodo po stari navadi sukali vajeti naše občine. Mi pa se zanesemo na naše odbornike, potom Kmečke zveze in deželnega odbora bomo i mi znali priboriti kaj upoštevanja in pravic slovenski stvari.

d Krka. Dobro, krščansko časopisje se je pri nas prav lepo razširilo. Vsakdanji »Slovenec« prihaja k nam v desetih iztisih. Imajo ga poleg drugih nadučitelj Lobe, posestniki Franc Rebolj, Janez Zupanc, Fr. Hočevar, Janez Globokar, Anton Gros in Anton Hrovat. Sobotnih »Slovencev« je 6. Naročeni so nanj: Jožef Škufca, Franc Papež, Franc Koščak, Anton Zupanc, Alojzij Globokar in Janez Hribar. »Domoljubov« je nad 80, »Bogoljubov« 30, »Kmetovalcev« nad 100. Poleg teh imajo posamezni še »Mladost«, »Cvetje« in »Glasnik najsvetejših Src«. Bog daj, da bi se v novem letu dobri krščanski časopisi, ki človeka kot zvesti prijatelji spremljajo skozi življenje, še bolj pomnožili!

d Kandrše pri Vačah. Naša živinorejska zadruha je dobila prav lepega bika pincgavske pasme, ki ga je prevzel njen član posestnik Franc Dolinar, po domače Arhovec, na Dolgem Brdu. Za krave zadružnikov se ne plača nič junčevine, neudje pa plačajo vsakokrat 1 krono. Zadruga bo za svoj okoliš potrebovala še več plemenskih bikov, to je le začetek. Živinorejci, pristopite k tej zadruhi, ki je vaša in bo v vašo korist delovala!

d Šmartno pri Litiji. Deželna cesta skozi Šmartno se še vedno izpopolnjuje. Pri vходу v vas se je ravnokar dogradil nov betonski most, podrl se je tudi za razširjenje ceste del Staretove hiše in vrtna

ograja, pred cerkvijo se je cesta poravnala tako, da je bilo napraviti tri nove stopnjice pri vходу v cerkev. — O sv. Martinu je dovršil umetni slikar g. Jebačin krasen na presno slikan križev pot. Križi pri postajah bodo napravljeni iz oljkinega lesa, katerega smo dobili po posredovanju g. Ehrlicha, kanonika v Celovcu, iz svete dežele. Blagoslovil se bo križev pot v nedeljo, 22. decembra. — Dne 18. t. m. smo imeli dobro obiskani Martinov semenj. Živine se je prigralo, kakor pravijo, toliko, kot dosedaj še nikdar ne pomnijo. — Krajni šolski svet je izvolil svojim predsednikom tukajšnjega posestnika in občinskega odbornika g. Drčarja, ker se je dosedanjí predsednik župan g. Leopold Hostnik vsled drugih obilnih opravil tej častni službi, katero je več let vestno izvrševal, odpovedal. — Onim posestnikom, ki povprašujejo po žlindri, naznanja posojilnica, da pride v kratkem nova pošiljatev, tako da bo mogoče vsem članom posojilnice ustreči.

d Iz Prežganja pri Litiji. Dne 17. novembra je umrl na Prežganjem posestnik Jožef Jeriha v 64. letu svoje starosti. Bil je kremenit značaj, vzoren in varčen gospodar, dolgo let občinski odbornik in ud krajnega šolskega sveta. Vkljub mnogim opravilom ni zamudil nobene ure v nedeljah, da ne bi molil presveto Rešnje Telo. Imel je tudi veličasten pogreb; skoraj vsa vas se ga je udeležila, Orli v uniformi kot podpornemu članu so ga spremili polnoštevno na zadnji poti, zapel mu je tudi moški zbor nekaj pesmic v slovo. Trudil se je veliko in po kratki bolezní zatisnil oči. Blag mu spomin!

d Zagorje ob Savi. Delo liberalnega takojimenovanega gospodarskega društva je v polnem tiru. Vse delo tega društva se osredotočuje v grdih in podlih osebnih napadih, s katerimi polnijo največji izrodek slovenskega časopisja. Kar smo pričakovali takoj od začetka, ko se je ustanovilo to »gospodarsko« društvo, to se uresničuje. Saj pa tudi liberalci ne znajo drugače. Pristna in takorekoč urojena je liberalcu lastnost, da obevska in oblaja vsakega človeka. Vprašamo pa, ali je to gospodarsko delo, ali se bo s tem koristilo našemu kmetu, da se po listih vpije in nesramno osebno napada? Menimo, da ne. Sicer pa vemo, kako znajo liberalci delati za gospodarski napredek našega ljudstva. Podružnica c. kr. kmetijske družbe, ki jo imajo dosedaj še liberalni nekmetje v rokah, ni do lanskega leta imela skozi celih sedem let nobenega občnega zbora. Nihče se ni nič brigal od liberalcev, zato naš kmet ni imel od nje vsled liberalne zanikarnosti prav nobene koristi. To dejstvo jasno dokazuje, koliko je mar našemu liberalcu blagor in napredek našega kmeta. In naša stranka? Svojo skrb in z misel za naše ljudstvo je pokazala s tem, da je pred štirimi leti ustanovila »Ljudsko gospodarsko zadruho«, ki posreduje po najnižjih cenah življenjske in gospodarske potrebščine našemu kmetu. Čisti dobiček pa gre zopet nazaj v ljudski žep. Ljudje imajo od zadruge korist in prosti so oholih liberalnih trgovcev. Polna za-

družna prodajalna priča; da ljudstvo ceni zadrugo in ve, kje se mu res neobičajno pomaga. To je gospodarsko delo brez osebnih napadov, laži, obrekovanja, psov in lajanja, katerega se poslužujejo naši liberalci. Ljudstvo pa ve in pozna, kdo ima srce za njega, ve pa tudi, da ga liberalci nima, ker je skozi in skozi koristolovec, ki išče le sebe in vidi le svojo mošnjo. Povemo pa, da bomo gospodarski boj, ki so ga izzvali liberalci, izvedli brez usmiljenja in ozira proti liberalni stranki in nje »gospodarskim« ustanovam.

Notranjske novice

n Planina pri Rakeku. Da je bilo res, kar je predzadnji »Domoljub« pisal o Šamlu in njegovem sinu, dokazuje sodnijska obravnava. Šaml je dobil tri dni zapore in pa vse stroške za povrniti, njegov sin pa dva dni zapore. — »Apostolstvo« je že precej denarja nabralo, že nad 60 K; vse za uboge, revne Bolgare. — Nabiralniki »Slovenske Straže« se nahajajo pri Kovšcu, pri Poldetu, pri Zihrlu in pri Gröbnerju. Planinci, če bi dal vsak vsaj 1 vinar v nabiralnik, bi bilo kmalu precej nabranega. — Zapustil nas je g. kaplan, ki je prestavljen v Sent Rupert na Dolenjsko. Na njegovo mesto pride gosp. Jožef Koželj iz Sent Janža na Dolenjskem.

n Iz Idrije. Redko slavnost je pred tednom obhajal mestni kaplan Frančišek Onušič. Dne 7. novembra je minulo ravno štirideset let, odkar je došel na sedanje mesto. Bil je prej kaplan v Gorjah dve leti, potem pa prestavljen v Idrijo, kamor je došel dne 7. novembra 1872. in ostal tu dolgih 40 let na vedno isti stopnji kot mestni kaplan. V prejšnjih letih je imel zelo težavno službo, kajti prejšnji gospod dekan je bil kratkoviden in že v letih, katehot in beneficijati pa uprežen z drugim poslom, poleg tega še vedno rahlega zdravja, tako da je dušno pastirsko delovanje le kaplana zadelo. In čudol Starejši ljudje tega niso pozabili. Marsikateri reče: gospod Franc so njega dni pri nas veliko trpeli, toliko fara, pa je bilo zunanje delo le na njih ramah! In pokazalo se je to tudi pretekli četrtek, ko je zvršil 40. leto v naši sredi. Razne korporacije so mu prišle častitati osebno, več pismenih voščil in zahval mu je donesla pošta. Naše žene in dekleta pa so mu same omislile krasno čipkano albo in korok. Samo idrijsko delo, ki daje vso čast spretnosti in umetno - tehnični izpeljavi. Da tudi pevski zbor Katoliške delavske družbe ni izostal, se razume. Saj je bil jubilalet leta dni predsednik družbe. Zapeli so mu tri za tako slavnost primerne pesmi in starosta pevec gospod Kos je v nagovoru omenil, da so peli iz srca in s pričanjem: »Mi te spoštujemo, mi te ljubimo.«

kajti s svojim 40letnim delom v našem mestu si je pridobil spoštovanje in ljubezen. Naj ga Bog ohrani še nadalje, kajti duhovnov v naši škofiji je malo in vrzel, ki se sempatije naredi, se težko izpolni!

Društveni vestnik

NAPOVEDANE PRIREDITVE:

Št. Vid nad Ljubljano. V nedeljo dne 1. decembra bo v dvorani ob 3. uri popoldne predavanje za ženski odsek »Bogomilo«. Predava gosp. prof. Fr. Pengov. Povabljeni so vse žene in dekleta. Po predavanju je vpisovanje novih članic. Tudi letnino ob tej priliki lahko poravnajo.

Izobraževalno društvo v Starem trgu pri Ložu priredi dne 8. decembra Miklavžev večer v dvorani kmetijske hranilnice in posojilnice. Darila se sprejemajo v konzumnem društvu.

Tržiške novice. Dvakrat se je vzpizorila po Marijini dekliški družbi napovedana evaristična slavnost. Obakrat pri polni dvorani občinstva, ki je z veliko pozornostjo sledilo posamnim izbornim proizvajanim točkam. — V četrtek 5. decembra priredi društvo ob pol 8. uri zvečer Miklavžev večer. Prvo točko bodo tvorile šaljive skioptične slike, nalašč za ta večer naročene z Dunaja, druga točka bo nastop Miklavža s sijajnim spremstvom. Sedeži za odrasle po 40 vin., za otroke 30 vin., stojišča za odrasle 20 vin.; otroci v spremstvu staršev so na stojiščih prosti vstopnine. Darila, namenjena otrokom, naj se pravočasno prinesejo v društvo. — V nedeljo bo ob 11. uri popoldne javen shod v društvu, na katerem bo govoril g. državni in deželni poslanec dr. Krek. Delavci, delavke, pridite na ta veličastni shod, da slišite poročilo o starostnem zavarovanju, ki je za vas življenjskega pomena.

Kamnagorica. Delavsko bralno društvo in gasilno društvo v Kamnagorici priredita v četrtek, dne 5. decembra 1912 Miklavžev večer v zadrugi prostori v Kamnagorici: točno ob pol 8. uri zvečer Miklavž bo najprej otroke izpraševal in jih potem tudi po njihovi pripravi obdaroval; seveda manjkalo ne bo tudi onega, ki mu pravimo parkelj. Vstopnina za vsako osebo bo 10 vinarjev, le otroci do osmega leta bodo prosti. Vljudo ste torej vabljeni vsi, da se udeležite za mladino tako lepe prireditve. Na svidenje!

Šmartno pri Litiji. Deželni odbor bo priredil v tej zimi meseca decembra in januarja gospodinj-ski tečaj v Šmartnem. Priglasilo se je že precej udeleženc, vendar je želeli, da se te katere priglasijo. Ne bo se namreč zlepa nudila tako ugodna prilika za gospodinjstvo izobrazbo in to skoraj brez vseh stroškov. Torej starši, priglasite tekom tega tedna gotovo svoje hčere pri županstvu ali v župnišču. — Miklavžev večer priredi tukajšnje izobraževalno društvo dne 5. decembra v četrtek ob 6. uri zvečer v društveni dvorani. Starši, pridite pravočasno sporočiti pekovskemu mojstru g. Drčarju, kaj naj prinese Miklavž vašim otrokom! Litijški okoličani storite to lahko pri litijškem županu g. Bricu. Pričakujemo namreč, da se Miklavž s sijajnim spremstvom oglasi v Društvenem Domu in obdari pridne otroke. — Občni zbor tukajšnje kmetijske podružnice bo v nedeljo 1. decembra v Črnem potoku pri »Krnjarju«. Zeleti je obilne udeležbe, ker je kmetijska družba res velike važnosti za kmeta. — Dne 29. decembra se priredi otroška božičnica v Društvenem Domu pod nadzorstvom gg. učiteljev Tomiča in Poljana. Dne 1. decembra pa bo skioptično predavanje o potovanju iz Trsta v Tanger proti mali vstopnini.

POROČILA O PRIREDITVAH:

Šmartno pri Litiji. Dne 24. novembra je priredil dramatični odsek dve manjši igri, namreč: »Jeza nad petelinom in kes« in »Kazen ne izostane«. Prireditve je vsestransko dobro izpadla.

Občni zbor Kmečke zveze za sodni okraj Postojna in Senožec se je v nedeljo kljub slabemu vremenu vršil v Hrenovcih ob obilni udeležbi. Prvi je poročal o poslovanju Kmečke zveze g. I. Bešter, župnik v Senožcih. Zanimanje za Kmečko zvezo je bilo v tem letu bolje, kot prej-

šnje, a vendar še ne zadostno, kot bi bilo pričakovati. Kmečka zveza ima namen, kmetu pripomoči do blagostanja v gospodarskem oziru, pomagati mu do političnih pravic, a kako naj to doseže Kmečka zveza, ako se ne bi brigali kmetje zanjo. Zavezi kmetov mora biti tako velika, da se bodo zavedali vsi: kar dela in namerava doseči Kmečka zveza, je naša reč. Kmet mora danes v samozavezi stanovskih vprašanj posnemati zavednega delavca, ki je pripravljen na veliko večje žrtve za svojo organizacijo, kot jo Kmečka zveza tirja od kmeta. Kdor pa niti z mazincem ne gane, mu ni mogoče pomagati. To naj si zapomnijo vsi oni zapanci, ki menijo, da se bo rešilo kmečko vprašanje kmetu v korist brez njegovega sodelovanja! Zato je pa govornik vabil vse kmete v Kmečko zvezo, da se skupno borimo za svojo staro pravdo. — Po poročilu tajnika je sledila volitev novega odbora, ki je ostal isti kot lansko leto. Po volitvi je poročal naš priljubljeni drž. in dež. poslanec dr. Ign. Žitnik. V svojem poročilu se je dotaknil uradniškega vprašanja, za katerega mora država toliko žrtvovati. Za steber države, za kmeta, padajo le drobne iz mize. Omenil je jezikovna poganjanja med Čehi in Nemci, razpravljal je o razmerah na Hrvaškem, prišel na obstrukcijo naših poslancev v proračunskem odseku. Dokazal je, da so liberalci in socialni demokrati veliki nevedneži ali hinavci, ki trdijo, da naši poslanci ubijajo parlamentarizem. V obstrukcijo so bili naši poslanci s sili potisnjeni po nezakonitem ravnanju večine odseka in vlade na Hrvaškem. Zanimivo je bilo poročilo našega poslanca o turški državi, balkanski vojski in kako segajo balkanske homatije v zgodovino naše države. Poročilo o deželnem zboru je podal g. poslanec le v toliko, kolikor sega v naše razmere. Razgovor o vodovodih in cestah je bil zanimiv vsled tega, ker so posegali vanj priprosti možje. Zborovanje je trajalo do poznega mraka. Predno je predsednik zaključil zborovanje, so zborovalci izrekli zaupanje svojemu poslancu in S. L. S. ter izrazili željo, da bi še velikokrat bilo tako poučno zborovanje. Predsednik zborovanja je potolažil navzoče z izjavo, da bo tekom enega leta zborovanje Kmečke zveze v vsaki župniji.

Iz Boštanj. V nedeljo nam je sevnika »Dekliška zveza« priredila pri Salezijcih na Radni lepo nabožno igro »Dve materi«. Prav dobro so jo pogodile dekleta. To je spodbudilo tudi naše fante, da so se zavzeli: Napravimo še mi kaj. To je plemenita tekma. — O naših liberalcih je pa škoda kaj reči. Nov občinski odbor, pa stara, razdrpana pota, kalčni menda ni na Kranjskem, najbrže tudi pri Čataldži ne, kjer topove vozijo. Po blatu pa se preceja gnojica iz hlevov, in to sredi »naprednega« Boštanja. Res, skoziinskozi »napredno« gospodarstvo. — Značilno za liberalnega župana je tudi to, da je delal zapreke, ko smo spravljali na Dunaj v zavod neko sedemletno slepo revico. Liberalci pa skrb za ubožce je dvojje, kar ne gre skupaj. — Ob sprejemu škola ni bilo blizu nobenega liberalca. V Krškem je sam okrajni glavar sprejel presv. knezoškofa. Od boštanskega župana kaj takega ne moremo pričakovati, kajti on deleko nadkriljuje okrajnega glavarja.

Slov. katoliško akadem. tehnično društvo »Zarja« v Gradcu si je na občnem zboru dne 8. novembra izvolilo za zimske tečaj 1912/13 sledeči odbor: Predsednik Anton Kodrč, iur.; podpredsednik Dominik Zvoček, iur.; tajnik Avgust Habermuth, iur.; blagajnik Josip Pavlin, med.; knjižničar Ignacij Voštar, phil.; gospodar Ivan Drobnič, med.; odb. namestnik Zoran Jošt, med.

Iz Spodnje Idrije. Slov. katol. izobraževalno društvo v Spodnji Idriji je priredilo dne 3. novembra svojo veselico z lepim uspehom. Spored je bil: 1. Deklamacija: »Hajdukova oporoka.« 2. Igra: »Skriven zaklad.« 3. Govor. 4. Saloigra: »Kmet in avtomat.« Veselica se je izvršila ob zelo obilni udeležbi. — Dekliška zveza se pripravlja na zelo lepo igro: Sveta Elizabeta. Kmetu jo bo priredila. — Ženski odsek gasilnega društva je priredil v nedeljo 10. novembra veselico z igro: Idealna tašča. Veselica se je dobro obnesla v korist društva.

Iz Podlipa pri Vrhniki. V torek 29. oktobra smo spremili k zadnjemu počitku v cvetu mladosti nam umrlo Ivanu Cornu, vneto članico našega katol. izobraževalnega društva. Naša vas še nikdar ni imela tako lepega, ginljivega pogreba. Bog plačaj vsem društvenim članom in članicam, ki so v tako obilnem številu sprejeli pokojno k počitku in so tako lepo poka-

zali vez ljubezni, ki jih veže v društvu. Poklonila sta se ji dvr. lepa venca, zapela se ji je ginljiva žalostinka in v nagrobnem govoru se je lepo pojasnilo, da vneto članica, ki lepo živi, tudi lepo umrje, za njo žaluje vse. Vsem je bila priljubljena umrla Ivana, vredna, da ji je tudi na tem mestu izročen zadnji hvalečen spomin.

Loški potok. Občni zbor je imelo izobraževalno društvo »Tabora«. Poročilo o delu preteklega leta se je glasilo: članov 205, seji 2, prireditve 5, predavanj 11. Vse poročilo kaže, da društvo izpolnjuje v polnem obsegu svojo nalogo, da zlasti podaja izobrazbe potom predavanj. Slednja se se pečala z različnimi predmeti. Francoska revolucija (dvakrat), liberalizem, socialna demokracija, več predavanj z gospodarskega polja ter eno o živinozdravstvu. Italijansko-turška vojska, vojska na Balkanu, pomoč ob neugodah, občinska, deželna in državna uprava. Predavatelj je bil gosp. Skulj. Knjižnica je poslovala kaj pridno pozimi — poleti manj. Časopisje je krožilo v mapah po vaseh. Izvolil se je odbor: Predsednik g. Skulj, tajnik Al. Lavrič (R 105). V novem poslovnem letu smo imeli predavanje o balkanski vojski. Za Črnoгорce se je nabralo nad 60 K. Prispevali so tudi mali otroci, ki so brez vsake agitacije zložili že 237 krajcarjev. Da bolj natančno vojsko zasledujemo, imamo predavanje po zemljevidu tudi ob delavnikih. »Slovenec« kroži po vseh vaseh zlasti zdaj ob vojski. Kdor še ni v našem čilem »Taboru«, ga vabimo.

Shod Kmečke zveze za kočevski okraj v Ribnici se je vršil ob mnogobrojni udeležbi. Govoril je g. dr. Krek o balkanski vojski ter njenih posledicah za Avstrijo, zlasti za naš slovenski narod na političnem kot na gospodarskem polju. Govor je s svojo globokostjo in zanimivostjo izžival opetovano viharno odobravanje. Ponavljati govora ne moremo, le eno bi povdarjali: Zeleli bi, da bi misli, ki jih je razvijal g. dr. Krek, slišal vsak Slovenec in vsaka Slovenka. Za njim je govoril tajnik Kmečke zveze K. Skulj. Ob živahnem pritrjevanju poslušalcev je izvajal, da v tako resnih časih, kot se zdaj bližajo našemu narodu, je pred vsem treba zlasti močne politične organizacije našega kmeta. Konečno je govoril poslanec g. Jaklič o draginskih dokladah učiteljev, podporah požarnim brambam in druga pojasnila naredb deželnega zbora odnosno odbora. Društvena dvorana je bila polna mož in fantov. Uspeh shoda naj bi se zlasti kazal v živem zanimanju za organizacijo kmečkega stanu, t. j. Kmečko zvezo.

Dobre knjige

Balkanska povest. Leta 1910. je izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani knjiga pod naslovom: »Vstaja Skenderbegova«. (Cena 60 vin., vezana 80 vin.) To je krasna povest iz balkanske zgodovine. Skenderbeg je bil največji mož in prvi krščanski junak, ki se je kedaj rodil na Balkanu. Njegovo ime se danes ob času vojske pogosto imenuje v časopisju. S svojo bistroumnostjo in pogumom je osvobodil domovino turškega jarma. Povest opisuje te boje, med katerimi je Skenderbeg rešil tudi krasno hčerko ogrskega junaka Hunijada iz Sultanovega harema. — Povest, ki nudi velik pogled v balkansko zgodovino, prav toplo priporočamo.

Tolažba dušam v vicah. Cena z rdečo obrezo 1 K 20 vin., z zlato obrezo 2 K, v finem šagrinu 2 K 60 vin. Ta molitvenik, ki obsega obširna premišljevanja in molitve v blagor našim ranj-kim, ima tako blag namen, da ga s tem

najtopleje priporočamo. Njegove prednosti so poleg izredno nizke cene krasna vsebina in priročna žepna oblika. Dobi se v Katoliški Bukvarni.

Pot v nebasa ali življenje udov tretjega reda Sv. Frančiška Serafinskega, ki živijo med svetom. Cena z rdečo obrezo 1 K 80 vin., z zlato obrezo 2 K 40 vin., šagrin z zlato obrezo 3 K 20 vin. — Ta molitvenik za tretjerednike je izšel ravnokar v šestem natisu. Ker je popravljen in spopolnjen z najnovejšimi določbami sv. Stolice in ima v novem natisu zelo priročno obliko, naj si ga nabavijo vsi udje tretjega reda. Dobi se v »Katoliški Bukvarni«.

Za tretjerednike. Znaša splošno priljubljena molitvena knjiga za tretjerednike »Pot v nebasa ali življenje udov tretjega reda sv. Frančiška Serafina«, ki med svetom živijo; spisal o. Nikolaž Meznarič, je ravnokar izšla v šestem natisu. Posebna prednost te izdaje je izredno priročna oblika, ki se odlikuje preko vseh prejšnjih izdaj. Molitvenik je izpopolnjen glede najnovejših določb in bodo torej tretjeredniki segli splošno po njem, ker je edina povsem avtentična molitvena knjiga za tretjerednike v slovenskem jeziku. — Kljub izredno prikupljivi tipografski opremljenosti in velikim dobavnim stroškom se prodajna cena za molitvenik ni dvignila in znaša z rdečo obrezo 1 K 80 vin., z zlato obrezo 2 K 40 vin., šagrin, zlata obreza 3 K 20 vin. Knjigo je založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

Za Miklavža.

Poleg dobrega zgleda je največjega vzgojnega pomena dobra knjiga. Dobra knjiga, ki predočuje korist in lepoto lepega in slika zavrženost grdega dejanja, blaži otročje srce in napeljuje njegovo dušo k lepim in vzvišenim mislim. Poleg tega pa dobro čtivo bistri otroku tudi razum ter mu pomaga prav razporediti prve pojme, ki jih ima o življenju. Najboljša darila otrokom so torej dobre knjige in v prvi vrsti priporočamo sledeče:

»Angelček«. Na razpolago so še vsi letniki in vsak stane vezan samo 1 K. To je zaklad za otroke.

Našim malim. Vzgojne slike iz svetega visma, posebno iz Kristusovega življenja. Slike z besedilom 90 vin. Slovenski A—B—C v podobah 80 v., vez. 1 K 20 vin.

Robinson starši. Povest s podobami. 1 K 40 vin., na kartonu 1 K 90 vin.

V zverinjaku. Knjiga s podobami 90 vin., na kartonu 1 K 50 vin.

Hitra vožnja po železnici. Knjiga s podobami 1 K 60 vin.

Kraljevič in berač. Spisal Mark Twain. Za ljudskošolsko mladino prirejena povest. 60 vin., vez. 80 vin.

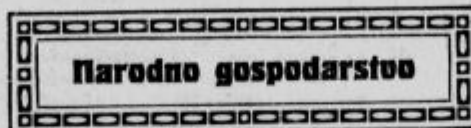
Spillmanove povesti. Izšlo je doslej 19 raznih zvezkov, izmed katerih obsega vsak zase celotno po-

vest. Cena za zvezek le 40 vin. ali 60 vin.

Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. (Anton Kržič.) 3 zvezki po 60 vin.

V zalogi je še mnogo drugih raznovrstnih knjig, ki so za otroke velikega vzgojnega pomena. Katalogi so na zahtevo brezplačno na razpolago. Starši, ki hočete res razveseliti svoje otroke in jim poleg tega tudi koristiti, sežite po navedenih knjigah, ki se dobe in naročajo v

»Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Praktični živinorejski tečaj.

Novi časi so prinesli tudi nove potrebe. In to povsod, tudi na kmetih. Zato treba tudi kmetu poiskati novih potov, da pride potem napredka do zaželenega cilja. Eden teh potov je: Dati kmetu priliko, da se po ceni in na preprosto način v svoji stroki teoretično in praktično izobrazi. Ta prilika so razni tečaji.

Največ vrednosti ima danes kmet v živinoreji. Zato je tudi tej stroki posvetiti vso pozornost, kar se je tudi že storilo. V vseh krajih dežele se snujejo živinorejske zadruge. Vse imajo namen izboljšati živinorejo, kar je prav, ker tako širša masa dela na tem polju, ne pa posamezniki, kot se je delalo pred leti. Zato se je tudi bolj počasi napredovalo. Danes pa delujemo skupno, kajti zadruga ideja je prodrla pri nas že v zadnjo kmečko koč. Sedaj je le treba še skrbeti, da se pogladi pot. Za to delo pa moramo vpreči krepke mlade moči, našo mladino. Prirejati je treba praktične tečaje, kateri bodo največ koristili.

Deželni odbor kranjski umeva svoj naloge in pozna željo ljudstva. Zato prireja v zimskem času dva- do tridnevne tečaje z različnimi predavanji kmetijske vsebine. Koliko ti tečaji koristijo, ve le tisti povedati, ki ima stik z ljudmi, ki so predavanja poslušali in z velikim veseljem pripovedujejo, koliko koristnih naukov so nabrali ter tudi sami poskusili pri praktični uporabi.

Šest- do osem tedenski tečaji, kjer se tudi poučuje praktično mlekarstvo, živinoreja, prašičoreja, jasno kažejo, da so ti tečaji za kmečka dekleta velikega pomena in da se v tem kratkem času pri mladini precej doseže.

Kmetijska šola na Grmu se je reformirala, sprejema sedaj več učencev in ima tudi zimske tečaje. A kmetijska šola ne more več vseh fantov sprejemati, obenem pa se tudi starejši fantje težko pogreše za toliko časa doma. Zato pa je treba misliti na štiri- do šest tedenske praktične živinorejske tečaje. Deželni odbor je uvidel to potrebo in je že lansko leto na prošnjo živinorejske zadruge v Selcih

priredil v novembru, v času, ko že poljsko delo preneha, štiritedenski praktični živinorejski tečaj. Ob koncu tečaja se je vršila javna skušnja, katere se je udeležil deželni glavarja namestnik in deželni odbornik dr. Lampe ter se prepričal o uspehu teoretičnega in praktičnega pouka.

Pri Zadrugi zvezi je danes učlanjenih 62 živinorejskih zadrug, ki se zelo zanimajo za take tečaje. Dobro bo torej, ako se take prireditve bolj natančno ogledamo.

Tečaj je teoretičen in praktičen, to se pravi, da fantje ne poslušajo samo predavanj, ampak morajo opravljati tudi razna dela po hlevih. Tako morajo molziti, krmiti, krtačiti živino, napajati, spravljati gnoj, beliti hleve in snažiti okna. Ostali čas se porabi za razna že določena predavanja o živinoreji, pridelovanju krme, prašičereji, popravilu hlevov, zadrugništvu in prvi pomoči pri oboleni živini. Takega tečaja se morejo udeleževati le redno obiskujoči fantje. Da pa imajo tudi gospodarji in gospodinje v dotičnem kraju kaj koristiti od tečaja, se prirejuje tudi večerna predavanja in je vsakomur prost vstop.

Živina se krmi v treh ali štirih hlevih po dvakrat na dan. Pri krmljenju se posebno pazi na način. V mnogih krajih se nepravilno krmi, krma se nepravilno poklada, namaka, pari, kisa, včasih se celo boljša krma poprej krmi, zatem šele slabša. Pri tečajih se skuša te napake odpraviti, zato se prve dni krmi po običajni navadi, potem se preide na pravilnejše krmljenje in nazadnje na boljše. Krmi se rezanica, krma, detelja, močna krmila (oves, otrobi, preše). Način krmljenja se določi, kadar je znano, koliko in kakšna živina se bode krmila. Krave in teleta se boljše krmi, kakor pa jaložna živina. Posebno strogo se gleda na red in točnost, ki je potrebna, da se uvede enkrat tudi v naše hleve.

Molzti morajo udeleženci sami, da bodo enkrat kot gospodarji važnost tega dobro umeli. Mleko se redno meri in natančno sproti zapisuje namnožena množina. Po potrebi se tudi kemično preizkuša na toliščo.

Živina se vsak teden tehtna in meri. Tehnica razkrije največ zanimivega in koristnega tekom tečaja. Delajo se tudi računi, kako poplačajo posamezna živila krmo na mleku ali pridobljeni teži.

Nastane sedaj vprašanje, kje se morejo omenjeni tečaji prirejati? V vsakem kraju, kjer je ustanovljena živinorejska zadruga, ki prevzame oskrbo vsega potrebnega za tečaj. Biti morajo na razpolago trije do štirje večji hlevi z 10 do 15 glav živine. Posedniki morajo za časa tečaja svojo živino prepustiti v brezplačno oskrbo in dati potrebno krmo na razpolago, kar pač vsak lahko stori, ako se mu živina štiri do šest tednov krmi in brezplačno oskrbuje. Hlevi morajo, če le mogoče, biti blizu skupaj in v bližini naj bode tudi mostovna tehtnica. Ako pa te ni, mora

Herbapny-jev podfosfornato-kisl

Apneno-železni sirup

Ta je že 43 let uveden, zdravniško preizkušen in priporočen pri sirupu. Odstranjuje sluz, pomiluje kašelj in vzbuja slast. Pospešuje prebavo in reditev in je izborno sredstvo za švorcev krvi in kosti, posebno pri slabotnih otrocih.

Cena steklenici K 2.50, po pošti 40 vinarjev več za zavilec.

Edino izdelovanje in glavna razpošiljatev:

Dr. Hellmannova lekarna „Zur Barmherzigkeit“ (Herbapny-jev naslečnik). Kaiserstrasse 73—75.

V zalogi je še pri gg. lekarnarjih v Ljubljani, Bejaku, Celju, Celovcu, Črnomlju, Novem mestu, Reki, Savodnju, St. Vidu, Trbižu, Trstu, Veikovecu in Volškercu.

3455

DOBI SE V VSEH LEKARNAH!

Varstveno zavarovan.

PURJODAL.

Jod sarsaparilla izdelak čisti kri, pospešuje prebavo, lajša krče, kakor tudi neravne boleti. Posvodi tam, koder se od ali sarsaparilla izdelak predpisuje, se uporablja z najboljšim uspehom. Je lahko prebaven in brez škod. posledic. Cena steklenici K 2.20, po pošti 40 vinarjev več za zavilec.

DUNAJ VII.1.,

Kaiserstrasse 73—75.

zadruga oskrbeti lastno tehtnico za živino. Istotako mora biti v bližini hlévo večja dvorana za potrebni pouk.

Za prirediteljev tečaja je pravočasno prositi deželni odbor, da pošilja svoje strokovno izobražene učitelje predavati ter nastavi tudi stalnega učitelja za cel čas tečaja, ki nadzoruje praktično delo in prispeva k rednim stroškom. Tečaj se vrši le v zimskem času, ko imajo fantje čas.

V tečaj se sprejme 20 do 25 fantov v starosti 14 let naprej in se zavežejo, da bodo tečaj redno obiskovali in se podvržejo vsem ukazom voditelja kakor tudi drugim pomožnim učiteljem tečaja.

Za sprejem imajo fantje, ki bodo ostali na domačiji in so iz bližnje okolice, prednost, ki takšnim udeležencem ni potreba skrbeti za stanovanje. Zjutraj pridejo v tečaj in dobijo skupno zajutrk, opoldne kosilo in pred odhodom večerjo in se vrnejo zvečer na svoj dom. Oddaljenim fantom pa se preskrbi poceni stanovanje v bližini proti mali odškodnini.

Meseca decembra se bodeta vršila dva enaka tečaja. Prvi za živinorejsko Zvezo za kamniški okraj v Komendi, drugi za notranjsko okrožje živinorejskih zadrug v Horjulu ter se opozarja že sedaj, da se fantje, kadar se prirediteljev tečaja razglasi, iz dotičnih krajev gotovo priglase in udeleže, ker jim je le sedaj dana priložnost, da se po ceni in na priprost način izobrazijo ter pripravijo za umno izrejo živine, danes najboljša panoge našega kmetijskega gospodarstva.

Fr. K.

Zahvala.

Dne 6. t. m. pogorelo je moje poslopje in klaja, katero sem imel zavarovano pri „Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani“. Škoda cenila se je takoj in tudi nemudoma izplačala. To bodi v pojasnilo vseni onim, kateri besedičijo zoper to edino slovensko zavarovalnico, ter jej želijo škodovati.

Vsled njene kulantnosti jo vsakemu najtopleje priporočam.

Mrzlelog, dne 10. nov. 1912.

+ Janez Bezeljak, pos. v Mrzlelogu št. 5, po meni Franc Mikuž, priča, Franc Pirc, priča.

2672

VLOŽNIKOM DENARJA V HRANILNICAH IN POSOJILNICAH.

Nekateri brezvestneži trosijo okolo vesti, da je denar, ki je v d. narnih zavodih, v nevarnosti, ako izbruhne vojška. To je vse obsodbe vredno beganje ljudstva, kajti denarja, ki je naložen v hranilnicah, ne more vzeti nihče, tudi vojska ne. Denar v denarnih zavodih je varen in ima občinstvo le škodo, ako dviga denar.

Oklic vladarja vseh narodov.

Ljubi moji podložniki!

Vsi dobro veste, da sem jaz največji hudodelec, največji ropar, najstrašnejši morilec na svetu — pa se mi vendar klanjate, kakor Bogu!

Vsi dobro veste, da sem pomoril že več ljudi, kakor jih je kdaj padlo v kakih bitki, in še sedaj vedno počasi porivam morilni meč v srca milijonov, ki bodo drug za drugim padli kot žrtve moje krutosti, — pa me vendar vsi ljubite in me hočete imeti po vseh vaših hišah in le zame delate.

Vsi dobro veste, da iz vas naredim bitje, ki je veliko nižje, veliko bolj podlo, veliko krutejše in brezsrčnejše kot najkrutejše zveri, — pa vi vendar hitite za menoj in me prosite vsaj kapljice.

Vsi dobro veste, da sem milijone srečnih družin uničil, brez števila srečnih zakonov razdejal, milijone otrok naredil sirote pri živih očetih — a sem vendar prva in najvažnejša reč v vaših hišah. Če za kruh ni, zame mora biti, ker me ne morete pogrešiti.

Vsi veste, da sem milijone mladih življenj poteptal v blato, milijone nedolžnih src raztrgal in umazal, milijone krepkih mladeničev upropastil v prezgodnji grob, — pa me vendar dajete nedorasli mladini, da se me privadi in tako pade v moje kremplje.

Vsi veste, da sem jaz tisti, ki vam polnim bolnišnice, norišnice, ječe ter vam tako povzročam velikanska bremena stroškov, — pa me vendar javno zagovarjate in razširjate, da morem nemoteno raztezati svoje kruto vladarstvo vedno dalje in dalje.

Vsi veste, da sem že cela morja solz iztisnil iz človeških oči, — pa vendar me imenujete srečo in moram biti pri vseh vaših veseljih in slavnostih, in sicer poglavitna reč.

Vsi veste, da sem že cele narode uničil, da so izginili s površja, kakor bi jih nikdar ne bilo na svetu, — in vendar moram biti vladar pri vseh narodnih slavnostih in v imenu naroda mi dovažate novih podložnih, da morem še naprej vladati.

Ve uboge zapuščene matere, vdove pri živih možeh, dobro veste, da sem vas jaz oropal bivšega dobrega moža, ljubečega soproga, ga izpremenil v krvoločno zver ter ga pognal po svetu kot grešnega Kajna, — pa vendar mi dajete tudi otroke, ko jih navajate name.

Vsi veste, da sem jaz vaš največji sovražnik na svetu, — pa me vendar vsi branite in zagovarjate pred vsakim, tudi najmanjšim napadom, in naj si je to od katerekoli strani.

Vsi veste, da sem le jaz največkrat prvi in edini vzrok vsega gorja, vse revščine naroda, — pa vendar imam častno mesto po vseh hišah, od kraljeve palače pa tja do zadnje gorske kočice.

Vsi veste, da sem jaz že vse to naredil in da bom krepko vse vršil še naprej in še milijone in milijone naredil nesrečne, ako me boste še naprej tako iskreno ljubili, me tako krepko razširjali, tako pridno delali s krvavimi žulji, zame, — pa mi vendar hočete ohraniti zvestobo.

Zato pa vam prisegam:

Vsak narod pijancev bom izročil gotovi pogubi in uničenju in ne bom pustil za njim drugega kot umazano ime.

V to imam pravico od vas samih, ker vsi to dobro veste, in vendar — mi hočete služiti!

Dobro! Živeli moji udani podaniki!

Alkohol, vladar vseh narodov.

Pri oslabenju želodčne delavnosti si moramo prizadevati, najboljša sredstva izbrati, ki so v stanu, želodec k skorajšnji stanovitni in silnejši delavnosti vzbuditi. To je namreč glavni pogoj za vse druge funkcije človeškega telesa. Edino najbolj izkušeno sredstvo je dr. Rose balzam za želodec iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvornega dobavitelja v Pragi.

MOJA STARA

Izkušnja me uči, da moram za nego kože uporabiti Stieckendorff's miltel Bergmann & Co., Trdin ob Lahi. Komad po 20 vln. se dobiva poštami 1/2 K 12/12

Kašelj naduho
pljučne katere, posledice
influenca, oslouskega
kašlja se odstrani uspešno s
Sirolin „Roche“
ki ozbuja tek in prijetno diši
V lekarnah naj se zahteva
izrecno **Sirolin**
„Roche“.

Smešnice.

Pri vojaki. Brigadir vojaku: »Ali veste, kdo sem jaz?« — Vojak: »Gospod brigadir.« — »Na čem me poznate?« — Vojak: »Gospod korporal so rekli: Če pride kak general, kateremu lasje pri ušesih vun rasto, — ta je brigadir!«

Navihani berači, ki je dobil le en vinar miloščine, prida tistemu še enega, rekoč: »Tu imate zdaj še en vinar, da boste drugemu beraču vsaj dva lahko dali!«

Korporal novincu: »Ali poznate gospoda majorja?« — Vojak: »Ne poznam!« — »Kaj pa gospoda polkovnika?« — »Tudi ne!« — Korporal: »Spoznali ga boste, če ga srečate; je nekoliko bolj debel kakor gospod major!«

Gostilna in izvanredna lepa kmetija s 120 orali zemljišča v ravlini pri drž. cesti, v kraju c. kr. žrebčarne, 12 km od Celovca, blizu železnice, se zaradi družinskih razmer prodaja z vsem inventarjem pod jako ugodnimi pogoji. Posloplja velika. **Mina Kulterer**, veleposestnica, Grabštaja (Koroško). Na zahtevo pošlje razglednico. 3629

Tehnična pisarna **Stavbeno podjetje**

Valentin Accetto

zapriseženi sodni izvedenec

Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 8

se priporoča za napravo vseh v stavbeno stroko spadajočih naravnih in del ter kot oblatveno koncesionarna zasebna

posredovalnica za nakup in prodajo posestev in zemljišč. Postrežba vestna in točna. 3634

OSTANKI

30 metrov za K 14— od raznega dobrega i modernega blaga za jasn in zimo za obleke, bluze in predpasnike itd. Ostanke so najmanj 3—9 m dolgi in, eviši. — Pošilja proti povzetju 3705

JULIJ KANTOR, tkalica, Baby pri Nachodu OŠKO.

Vzorci ostankov se ne razpošiljajo.

Leposlovni mesecnik

„Dom in Svet“

stane za celo leto

K 10— Naroča se v

Ljubljani.

„CAS“

znanstvena revija, izhaja

10 krat v letu in stane po SK

na leto. Naročnino prejme

upravitelstvo v Ljubljani.

Urbovo protije

kupuje Oton Homan za c. kr. pletarsko šolo v Radovljici in prodaja nje izdelke. — Ceniki so na razpolago. 3676

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 20. novembra: 27, 75, 63, 31, 5.

Dunaj, 23. novembra: 77, 81, 2, 43, 59.

Gradec, 23. novembra: 14, 53, 74, 30, 72.

Tržne cene

za 100 kg.

Ljubljana, 26. novembra 1912.

Doželni pridelki:	Cena		Živila, meso	Cena	
	K	V		K	V
Pšenica	23	20	Živa vaga:		
Rž	20	80	Goveda pitana	85	—
Ajda	22	80	Teletna težka	107	—
Ječmen	19	00	Teletna mala	102	—
Oves	22	—	Prasiči	175	—
Proso belo	21	—	Koštruni	106	—
Proso rumeno	19	60			
Koruzna stara	21	80	Kuretnina in drugo:		
Koruzna nova	18	20	Maslo kuhano od		
Leča	25	50	K 280— do	380	—
Grah	27	60	Maslo surovo od		
Laneno seme	38	—	K 280— do	320	—
Grassica	18	90	Slanina sveža (špeh)	188	—
Dometa detinja	156	—	Slanina prekajena	198	—
Fizol Ribničan	26	50	Mast svinjska	199	—
Fizol Prepelica	31	—	Loč	12	50
Fizol Mandalon	26	50	Jajca 100 komadov	1	60
Cebula	9	—	Kisanci	—	85
Krompir	8	70	Golubi	3	50
Zelje sveže	4	—	Raca	6	80
Zelje kislo brezodn	10	—	Gos		
Rapa gorenjska	95	—			
Rapa sveža	2	00	Kolonijalno hlago		
Rapa kisla brezodn	10	60	na dobolo:		
Branje	30	30	Riz Rangon od		
Kumna	88	—	K 81— do	45	—
Oreh	70	—	Kava Santos od		
Gobe suhe	600	—	K 288— do	300	—
Suhe hruske	40	—	Sladkor	—	—
Suhe češnje	62	—	Petroleji	—	—
Ježice	12	—			
Zelod	10	—			
Smrekovi storži	4	—			
Seno	4	90			
Slama	—	—			
Stelja	2	80			

Gospodarska zveza v Ljubljani

nakupuje

fizol, krompir, proso, ajdo in druge poljske pridelke.

Trgovcem priporoča nakup kave, riža, sladkorja itd. Zaloga pristnih domavlin.

Na prodaj je krasno

posestvo

v Dolgi vasi št. 31, ki leži ob deželni cesti iz Kočevja, obstoječe iz hiše, hleva in skednja ter iz 40 oralov zemlje, med njimi okrog 9 oralov lepega črnega gozda. — Redi se lahko 9 glav živine. Vodnjak pri hiši. Eventualno se odda v zakup. Pismene ponudbe pod št. 2986 na upravo „Domoljuba“.

Kovačnica

tik ceste med Pliberkom in pliberškim kolo-dvorom odda se pod ugodnimi pogoji v najem na več let, oziroma se tudi prodaja za nizko ceno! Več pove lastnik Franc Jurač, pošta Pliberk, Koroško. 3716

V dobro, trajno službo sprejemam zanesljivega hlapca h konjem, in pridnega kravarja.

Plača po dogovoru, abstinent večjo plačo. Naslov pove: Uprava „Domoljuba“, pod št. 3722. (Znamka za odgovor)

Vajenca in enega pomočnika

za mesarsko obrt sprejemata koj Jan. Košenina, mesar, Ljubljana, Kolodvorska ulica. 3731

Najcenejši nakup

sukna, ženskega blaga, najboljših šifonov, cvilha razne vrste odelj in prtov itd. si vsakdo nabavi kdor se obrne na domačo manufakturno trgovino

I. Kostevc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 4.

Vzorci pošljem poštne prosto. 3579

Glavni zastopnik

tudi netrgovec, se išče za prevzetje edinega zastopstva naše tovarne za stroje za tukajšnji okraj.

Popolnoma neodvisno, zelo prijetno mesto.

Gospodje, ki razpolagajo z nad 3000 K gotovine, naj pošljejo takoj pismene ponudbe z navedbo premoženjskih razmer na 3577 2

lovarno za stroje C. BANTELMANN & Co., HANNOVER.

Balkanska vojna

me je napotila, kot izdelovalca ročnega blaga, lanenega in bombažastega, oddajati isto po znatno nižani ceni, da morem preskrbeti delo vsem tkalcem v Orlickih gorah. Moji izdelki: kánafas, sipkovina, griset, damast, barhent, flanela, ubrus, brisalkitd. so zajamčeno stalne barve.

20 m barvan. griseta l.a. širok 120 cm za K 24—
20 m „Ila. 120 cm za K 22—
40 m prama ostankov 3—10 m dolgih za K 18—
1/2 ducata lanenih rjuh 210/150 cm za K 1620
Sukno za ženske zimske obleke za K 9—
1 ducat surovih ali ubeljenih brisalk
3717 110/50 cm za K 7—

Pošiljam vse franko proti povzetju. Neugajajoče sprejem nazaj ali pa blago zamenjam.

Frant. ŠKODA, Plzeň, Mansfeldova ul. št. 8.

Družinski kinematograf

obenem tudi

3707

Laterna magica

33 cm visok. s 6. traki slik (filma) in 12 podobami na steklo za Laterno magico s ca 125 različnimi slikami, petrolejna svetilka, reflektor in navedilo

R 825 kompl. v kartonu večji
aparat s barvanimi slikami s najnižjo ceno
sim objektivom R 14/50.
S tem kinematografom sedaj
uprizariti na steno razni življenjski dogodki, ki jih radi
gleda stare in mlade. Mehani
zem je natančen in enostaven
da ga vaak otrok s lahkoto razume. Razpošilja proti povzetju

J. H. Rabinowicz

Dunaj, VII., Lindengasse 2/D. L.

Lastna lovarna ur v Slici

1887
Zahtevajte „JUBILEJNI CENIK“ zastoni
1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

Tovarna v Zagrebu.

Za podgane K 4 —, za mili
K 240, njamo breh nadzvo-
stva do 50 komadov v ev-
noh. Ne zapuste fobnega
smradu in se zopet same na-
stavijo. Past za škurke edina
te vrste, na katero so njamo
na tisoče škurkov v eni noči,
K 240. Povsod najb. uspeh.
Poskusi po povzetju **Franz
Hummel, Dunaj, 2. Bežir,**
Alotrasse 3/23. Mnogo po-
hvalnih pism. Pred manj
vrednimi ponarejanji se sva-
ri. V. e. in kr. vojaških skla-
diščih v uporabi. Telefon
23446. 3702

na dom že od 13. leta naprej za osebe obdobja spola. Za alufi se lahko na dan 2 do 3 krome brez vsakega posebnega znanja. Kdor želi pojasniti in vzorec tega dela, naj pošlje 60 vin v znamkah, katere se mu pa vrnejo, ako delo sprejme. 3009

Po dobroti in kakovosti neprekosljiv železni, emailirani, porcelenasti štedilniki kakor tudi iz majolike za gospodinjstvo, hotelske restavracije i. d. Način za sušenje na paro, plinove štedilnike, irske peč za trajno kurjavo. Dobijo se v vsaki železni trgovini, kjer ne, se pošiljajo naravnost.

Zahtevajte
"Izvirne Ko-
losous - Ste-
dilnike" iz
vrnile slabijše
izdelke. 3973
Ceniki zastopni

3193 (10)

KAROL RICHTER, Lewin 45, Ceško.

veliko izbiro novega jesenskega blaga
za moške in ženske obleke po ceni in
okusu pri 2744

R. MIKLAUC, Ljubljana,
Stritarjeva ulica št. 5.

Zelo smešna najnovejša igrača!

**Cirkus! Postavljajte se na glavo!
Prekucujtejo! Silno smešno!**

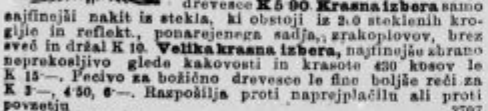
Razprodaja po povzetju

J. H. RABINOWITZ, Dunaj Vlt. Lindengasse St. 2.-D. L.

naj bi zahtevala pred nakupom potrebščin
 da jesen in kimo, in sicer blaga za dame in go-
 sposode, konfekcije, pletenine, robce, plat-
 nine, zastorov, preprog itd. na vsak način
 3327 veliki bogati tinar. cenik tvrtke (8)

Kastner & Öhler v Gradcu
 zastojni in franko, da se more prepoznati
 veliki izbori in posebno nizki ceni blaga.

Konica za božično drevesce ki se vrti

J. H. RABINOWICZ, Dumaj, VII. Lindenqasse Stey. 2.-D. L.

A black and white illustration of a folded towel. The towel features a Greek key (meander) pattern, which is a continuous geometric line forming a series of interlocking squares. The pattern is centered on the towel. The towel is folded in a way that shows multiple layers, with the patterned side facing outwards. The illustration is done in a simple, line-art style.

	senzačnih cenah.	
kotnik spalnica odeja za zimo le	K	1 95
" " " " " " " " " " " " " "		5 70
" " " " " " " " " " " " " "		11 —
Edina prodaja po povzetju		3706

M. Swoboda, Dunaj, III. Hiesgasse 13-404.

še ga kupite naravnost iz strojarne Fran Tršarja na Vrhniki. Razpošiljam po pošti res dobro in trpežno usnje in podplate v vsakej množini. Zadostuje pri naročilu le kratek popis, kar želite in najmanjše naročilo. Vas prepriča o nizki ceni in trpežnosti znanega Vrhnikega usnja.

Podpisana Marija Krnc, prodajalka v trgovini kmetijskega društva v Sodražici priznam, da sem o našem gospodu kaplanu razpisala take govorice, kakor se glasi v aktu U 444/12 c. kr. okrajne sodnije v Ribnici. S tem izjavljam, da nisem imela nobenega poviča govoriti o gospodu kaplanu kaj takega in izjavljam, da o navedenem gospodu ne vem ničesar takega, kar bi se ne strinjalo z dolžnostjo in častjo njegovega stanu. Hvaležna sem mu, ker mi je odpustil in rada plačam 40 K za Marijanšče in vse stroške kazenskega postopanja.

V Sodražici, dne 13. novembra 1912.

Marija Krnc l. r.

3667

je, samega sebe in druge nadlegovati z neprimernimi tožbami o bolečinah, ki jih povzroča revmatizem, protin in nevralgija, mesto da bi odpravili zlo z zdravniško priporočenim in preizkušenim sredstvom

CONTRHEUMAN

bovesdni znah za (monetov saliciliran kostev izvlecek)
za hitro pomiritev in ozdravljenje, za
splahnitev oteklin in zopetno pridobitev
pregibnosti členkov in odstranitev utri-
panja učinkuje presenetljivo, zanesljivo
za vrljavanje, masažo ali obkladke,
1 pušica 1 krono.

Izdelovalnica in glavna zaloga v
lekarni B. FRAGNER-ja,
c. kr. dvornega dobavitelja. PRAGA III. št. 203.

Pri naprejš plačilu K 1:50 se pošlje 1 posica franko

Pozor na ime izdelka in izdelovalca!
ZALOGA V LEKARNAH.
V Ljubljani: Rih. Sušnik, Jos. Čižmar,
dr. G. Piccoli. 3117

22

Manufakturna (gvantna) trgovina

'Pri Miklavžu'

Medena ulica (pravni) Ljubljana

je bila vsled obilega obiska primorana prostore izdatno povečati. Tukaj najdete sedaj zelo svitlo in zračno trgovino, bogato založeno z najnovejšim blagom. Kupi se zanesljivo dobro, ker se ne prečeni. Za jesen in zimo se vpelejo na zahtevo mojih častitih odjemalcev tudi izgotovljene obleke in suknje za moške in dečke, pelerine in dežni plašči kakor tudi suknene in plišaste vrhne jopice za ženske. Blagovolite iz prijaznosti med znanke razglasiti. Jesensko in zimsko blago je dobro odbrano in že v veliki množini prihaja.

Veliko zalogo in
ugodne cene naj-
dete pri nakupu
blaga za obleke

pri

R. MIKLAUC

Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 5.

Ustanovno

leto 1869.

Kdor še ne ve,
naj si zapomni,
da je sedaj gvantna trgovina

'Pri Škofu'

v hiši

Pred Skofijo št. 3

-raven škofije ali nasproti gostilne „pri Sokolu“.

V prostorni svitli trgovini, kakor tudi v prvem nadstropju je Vam na razpolago velika zaloga blaga. Vpelje se tudi to jesen (čez mesec dni) popolnoma na novo izgotovljene obleke za moške in dečke, pelerine in dežne plašče, ženske vrhne jopice iz sukna in pliša. Izdelovalo se bode tudi po odbranem blagu na mero po lastnem krojaču v hiši. Blagovolite se pri nakupu jesenskega blaga in oblek po tem ravnati.

Št. 1038. 14 karat zlato K 13.—
Št. 1038. Novo zlato K 6.40
Št. 1064. Zlato na srebro
K 2.70

Sr. 1046. 14 karat zlato
K 9.—

Sr. 1046. Novo zlato K 4.70
Sr. 1068. Zlato na srebro
K 2.50

Kesal

se je dosedaj še vsak, ki je kupil uro, zlatnino in srebrnino, predno je videl veleznimivl in bogato ilustrovani cenik

H. Suttnerja

v Ljubljani, Mestni trg št. 25

ker se je moral prepričati, da se dobi tam res dobro trpežno in okusno blago po nizki ceni. Zahtevajte toraj predno se odločite za kak nakup cenik, ki se Vam dopiše tako, postnine prosto.

H. Suttner**Ljubljana****Mestni trg št. 25**

Največja eksportna trgovina ur,
zlatnine in srebrnine.

Lastna protokolorirana tovarna ur v Svici.

Tovarniška znamka**„IKO“****Zastoni**

dobi vsakdo

H. Suttnerjev

v eleznimivl in bogato
ilustrovani cenik za ure,
zlatnino in srebrnino,
kdor žrtvuje

5 vinarjev

za dopisnico na trdko

H. Suttner

v Ljubljani, Mestni trg št. 25.

Predno se odločite za na-
kup ur, zlatnine in srebr-
nine zahtevajte cenik.

Št. 1109. 14-kar zlato
z epal-kam K 9.70

Št. 1149. Srebrna brošča
K 1.50

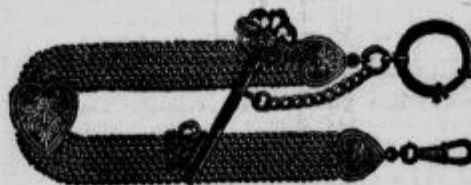
Zlato na srebro
K 3.—

Št. 748.
K 13.50

Št. 523.
K 12.50

Št. 748. Srebrna cil-rem, z dvojnimi pokrovom,
trpežno kolesje na 6 kamnov, K 13.50
Št. 523. Srebrna anker-rem, Rostkopf, z dvojnimi
pokrovom, trpežno kolesje, K 12.50

Št. 873. Nikelnasta verižica z obeskom K 2.20
Št. 854. Srebrna verižica s srcem trivrstna 5.70
Št. 854. " " " 4 vrstna 7.50
Št. 854. " " " 5 " 9.—
Št. 853. " " " 6 šestimi arci
Št. 853. " " " 6 vrstna K 12.20
Št. 853. " " " 8 " 15.80
Št. 861. " " " 10 " 26.—
Št. 860. " " " 15 " 42.—

Št. 720.
K 9.70
Št. 723.
K 11.70

Št. 735. K 13.

Št. 735.
K 13.—
Št. 736.
K 13.70

Št. 735. Srebrna cil-rem, z močnimi pokrovi, fino
kolesje, na 6 kamnov, K 13.—
Št. 723. Jednaka nekoliko večja K 11.70
Št. 736. Jednaka nekoliko večja z zlatnim obročkom,
K 13.70
Št. 720. Srebrna cil-rem, z navadnim kolesjem, brez
okrasa, K 9.70